

OŚRODEK PRZETWARZANIA INFORMACJI

**Ewaluacja udziału polskich zespołów badawczych w 6.
Programie Ramowym – ocena efektywności finansowej
odpowiedniości, skuteczności i użyteczności**

Warszawa, kwiecień 2008 r.

1. WSTĘP	3
2. DEFINICJA I ZAŁOŻENIA EWALUACJI.....	5
3. STRESZCZENIE WYKONAWCZE	11
3.1 WSTĘP	11
3.2 OBSERWACJE I WNIOSKI	11
4. INFORMACJE OGÓLNE NA TEMAT 6. PROGRAMU RAMOWEGO BADAŃ I ROZWOJU TECHNICZNEGO	16
4.1 ZAGADNIENIA FORMALNE 6.PR.....	16
4.2 6.PR NA TLE WCZEŚNIEJSZYCH PROGRAMÓW RAMOWYCH BADAŃ I ROZWOJU TECHNICZNEGO	17
4.3 INSTRUMENTY 6.PR:	18
4.4 BUDŻET 6.PR.....	24
5. METODOLOGIA EWALUACJI 6.PR.....	29
6. CHARAKTERYSTYKA BADANYCH PROJEKTÓW	32
6. ODPOWIEDNIOŚĆ 6.PR.....	46
6.1 TRAFNOŚĆ PRIORYTETÓW I INSTRUMENTÓW Z PUNKTU WIDZENIA PROGRAMU I BENEFICJENTÓW.....	46
7. UŻYTECZNOŚĆ PROGRAMU	51
7.1 STOPIEŃ ZASPOKOJENIA POTRZEB POTENCJALNYCH BENEFICJENTÓW	51
8. SKUTECZNOŚĆ 6.PR.....	54
8.1. PROCES WDRAŻANIA PROJEKTÓW 6.PR	54
8.2 CELE 6.PR A CELE POLSKICH BENEFICJENTÓW	55
9. EFEKTYWNOŚĆ FINANSOWA 6.PR	61
9.1 PROJEKTY A EFEKTYWNOŚĆ FINANSOWA.....	61
9.2 UDZIAŁ 6.PR W OGÓLNYCH NAKŁADACH NA BADANIA I NAUKĘ W POLSCE.....	62
10. REKOMENDACJE	66
10. 1 WSPARCIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA.....	66
10.2 WSPARCIE UCZESTNICTWA POLSKICH BENEFICJENTÓW	66
PIŚMIENNICTWO	68
ANEKSY	70
ANEKS NR 1 PRIORYTETY, DZIAŁANIA I INSTRUMENTY 6.PR	70
ANEKS NR 2 LISTA PROJEKTÓW 6.PR PODDANYCH BADANIU EWALUACYJNEMU.....	72
ANEKS NR 3 WZÓR ANKIETY EWALUACYJNEJ	81
ANEKS NR 4 WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH.....	94

1. Wstęp

Przedmiotem ewaluacji jest ocena udziału Polskich Zespołów Badawczych w 6. Programie Ramowym (6.PR) pod kątem efektywności finansowej.

Celem badania w założeniu była ocena efektywności finansowej udziału Polskich Zespołów Badawczych w 6. Programie Ramowym. Jednakże, w trakcie badania, a szczególnie analizy dokumentacji, zespół pozwolił sobie na rozszerzenie zakresu zadań, omawiając także kryterium odpowiedniości, skuteczności i użyteczności 6.PR dla polskich instytucji naukowo-badawczych.

Cele bezpośrednie badania są następujące:

- Wskazanie przyczyn preferencji polskich instytucji naukowo-badawczych w procesie aplikacji i realizacji projektów, w tym wykorzystania środków UE
- Wskazanie możliwości zwiększenia skuteczności pozyskiwania środków na badania naukowe dla 7.PR, biorąc pod uwagę, iż 75 % badanych instytucji planuje uczestnictwo w 7.PR (w przypadku połowy z nich nie będą to kontynuacje projektów z 6.PR)
- Wskazanie możliwości usprawnienia oceny skuteczności wykorzystania środków z PR UE, ze szczególnym wskazaniem roli KPK w całym procesie realizacji Programu Ramowego.

Struktura raportu przygotowana została z myślą o efektywnym i skutecznym wykorzystaniu dostępnych danych dotyczących wykorzystania środków finansowanych z 6. Programu Ramowego przez jednostki naukowe w Polsce. Stąd też raport rozpoczyna się od streszczenia wykonawczego, w którym przedstawiono kluczowe dla badania spostrzeżenia i konkluzje oraz rekomendacje dla Zamawiającego.

Kolejna część pracy zawiera informacje na temat 6. Programu Ramowego, w tym: zagadnienia formalne związane z wdrażaniem programu, porównanie go z poprzednimi Programami Ramowymi, omówienie instrumentów programu, jego podziału na priorytety i działania oraz dostępne alokacje.

Czwarty rozdział poświęcony został przedstawieniu metod ewaluacji, omówieniu wszystkich kryteriów, pytań badawczych i doboru metod. W rozdziale tym zawarto także omówienie podstawowych założeń i ryzyk, które wystąpiły w trakcie pracy zespołu ewaluacyjnego.

Kolejne rozdziały zostały poświęcone poszczególnym kryteriom ewaluacji. Pierwsza była badana odpowiedniość, w tym zwłaszcza trafność priorytetów i instrumentów z punktu widzenia programu i beneficjentów. Jako drugie kryterium analizowano użyteczność, czyli stopień zaspokojenia potrzeb potencjalnych beneficjentów. Jako trzecie kryterium uznano

skuteczność realizacji 6.PR, rozumianą jako sprawność wdrażania projektów oraz działań wspierających beneficjentów. Właściwą miarą skuteczności jest ocena stopnia osiągnięcia celów 6.PR oraz celów, postawionych przez beneficjentów.

Ostatnim kryterium jest efektywność finansowa. Ocenie zostaną poddane finansowe aspekty realizacji projektu oraz kontekst wdrażania 6.PR pod kątem nakładów finansowych w ogólnych nakładach na badania i naukę w Polsce.

Zwieńczeniem pracy są rekomendacje, wynikające z przeprowadzonych analiz i przedstawionych wniosków i konkluzji, dotyczące okresu programowania 2007-2013. Całość jest uzupełniona o cytowane piśmiennictwo przedmiotu oraz aneksy.

Opracowanie przygotował zespół w składzie:

- Katarzyna Cymbarewicz-Molenda
- Izabela Kaczorowska
- Paweł Kościelecki
- Elżbieta Kozłowska
- Marta Osęka
- Klara Sołtan-Kościelecka

2. Definicja i założenia ewaluacji

Ewaluacja to *systematyczne badanie społeczno-ekonomiczne oceniające jakość i wartość programów publicznych. jest narzędziem poprawiającym skuteczność realizacji i stanowiącym sprzężenie zwrotne między oceną tej realizacji a aktualizacją strategii oraz budowa następnej*.¹

Ewaluacje są w Polsce pojęciem i zjawiskiem dość nowym. Badania ewaluacyjne na szeroką skalę były realizowane w naszym kraju na szerszą skalę dopiero w początkach XXI w., wraz z wdrożeniem do naszego kraju europejskiej polityki spójności. W metodyce ewaluacji rozróżniamy kilka ich typów. Ze względu na okres realizacji rozróżnia się cztery rodzaje ewaluacji:

- ewaluację wstępną (*ex-ante*),
- bieżącą (*on-going*) oraz
- ewaluację śródkresową (*mid-term*)
- ewaluację końcową (*ex-post*), której poświęcony jest niniejszy raport.

Zgodnie z wytycznymi i praktyką europejską ewaluacja *ex-post* obejmuje pytania z zakresu czterech kryteriów ewaluacyjnych: skuteczności (*effectiveness*), wydajności (*efficiency*), użyteczności (*utility*) oraz trwałości (*sustainability*). W praktyce ewaluacja *ex-post*, której cechy nosi poniższa ewaluacja, zawiera badanie i ocenę wykorzystania środków – skuteczności, wydajności pomocy. Pozwala odpowiedzieć na następujące pytania: Czy cele interwencji zostały osiągnięte? Jak silny był wpływ czynników zewnętrznych? Jakie były sukcesy interwencji? Jakie problemy napotkano? Czy wybrane instrumenty i rozwiązania pomocy okazały się odpowiednie? Czy podobne efekty można osiągnąć przy wykorzystaniu innych instrumentów? Ewaluacja taka obejmuje badanie i ocenę *post factum* funkcjonowania systemu wdrażania interwencji (skuteczność instytucjonalna) oraz odpowiada, czy system zarządzania i wdrażania był skuteczny? Czy instytucje poprawnie wypełniły przypisane im role?; Ewaluacja taka bada także i przedstawia ocenę użyteczności rzeczywistych efektów – rezultatów i oddziaływania pomocy (w tym efektów ubocznych, tak pozytywnych, jak i negatywnych), pytając: Czy interwencja spełniła oczekiwania adresatów? Czy przyczyniła się do rozwiązania adresowanych problemów? Czy efekty były korzystne dla różnych grup odbiorców? Czy pojawiły się pozytywne lub negatywne efekty uboczne?; Ewaluacja *ex-post*

bada także trwałość osiągniętych pozytywnych efektów: *Czy efekty działań są trwałe, długookresowe? Czy są odczuwalne po zakończeniu interwencji? Jeśli tak, to w jakim stopniu i dla kogo?* Ponadto identyfikuje czynniki, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia danej interwencji, formułuje konkluzje, które mogą być przenoszone na inne, analogiczne interwencje, identyfikuje najlepsze praktyki oraz formułuje wnioski dotyczące polityki w zakresie spójności gospodarczej i społecznej.²

Ewaluacja jest standardem współczesnego zarządzania w sektorze publicznym – stanowi integralny element zarządzania przez cele i działania (*Management by objectives, Activity-Based Management*) oraz promowanego w UE do końca lat 90-tych „Przejrzystego i efektywnego zarządzania” (*Sound and Efficient Management*). Według tych podejść podstawowym celem każdej ewaluacji (niezależnie od jej typu czasowego) jest podnoszenie jakości, spójności i skuteczności interwencji publicznych. Ta rola ewaluacji wynika z założenia, iż działania sektora publicznego, choć często prowadzone w warunkach rynkowych, nie mogą być oceniane wyłącznie z perspektywy osiągniętego zysku. Ewaluacja ma dostarczać kryteriów, metod i środków do oceny racjonalności działań publicznych, spełniając w sektorze publicznym rolę analogiczną do mechanizmu rynkowego w sektorze prywatnym.

Te zadania mogą być realizowane przez szereg funkcji. W literaturze tematu przedstawiane są różne kategoryzacje, ale zasadniczo można wyróżnić 5 głównych funkcji ewaluacji: 1) Poprawianie planowania (*improving planning*), 2) Poprawa wdrażania i kontrola jakości (*improving performance & quality*), 3) Wzmocnienie odpowiedzialności (*improving accountability*), 4) Wspieranie procesów uczenia się (wyciąganie wniosków dla innych programów i projektów, promowanie dobrych wzorców), 5) Wzmacnianie partnerstwa i poczucia współwłasności (*improving Partnership & ownership*).

Proces przygotowania badania do realizacji należy podzielić na dwa etapy. Pierwszy z nich, konceptualizacja (planowanie ewaluacji), polega na:

- 1) określeniu potrzeby, wartości oraz znaczenia ewaluacji danego projektu/programu,
- 2) możliwości jej realizacji
- 3) wykorzystania wyników
- 4) określeniu ewentualnych obszarów ryzyka

¹ G. Gorzelak 2007

² K. Olejniczak 2007, s. 18

5) politycznych implikacji (innymi słowy, wizji sukcesu badania zawartej we wstępnym pomysle).

Drugi etap, operacjonalizacja (projektowanie ewaluacji), to nasza wizja realizacji oraz zapewnienia jakości ewaluacji, a także oszacowanie koniecznych zasobów. Po doprecyzowaniu celu badania, przedmiotu oraz ogólnego zakresu ewaluacji przechodzimy do fazy operacjonalizacji, czyli do czynności, jakie należy wykonać, by poznać badaną interwencję/program. Stworzenie konkretnych procedur badawczych obejmuje następujące obszary:

- Dobór i zdefiniowanie wskaźników i zmiennych, których wartości pozwalają na zmierzenie występowania zjawisk będących obiektem zainteresowania (np. rezultatów, oddziaływania danej interwencji).
- Wskazanie zbiorowości, w której będą realizowane badania – tzw. *study population*
- Wybór metod oceny to etap konstrukcji projektu stanowiący pewien koncept, który na etapie realizacji badania, w fazie analiz i oceny, jest zawsze weryfikowany i uzupełniany o dodatkowe metody, niezbędne do przeprowadzenia pełnej analizy i weryfikacji postawionych hipotez oraz oszacowania efektów i określenia relacji przyczynowo-skutkowych. Wybór metody na tym etapie jest szczególnie istotny, przede wszystkim ze względu na takie metody, jak panel ekspertów, *benchmarking*, modele mikro/makro ekonomiczne, gdyż wymagają one przygotowania i zapewnienia odpowiednio wcześniej zaplecza.
- Oszacowanie zasobów potrzebnych do realizacji projektu.

Realizację badania ewaluacyjnego można rozpatrywać z perspektywy zamawiającego, z perspektywy wykonawcy oraz z poziomu poszczególnych faz realizacji: 1) strukturyzacji, 2) obserwacji, 3) analizy, 4) oceny, 5) raportowania wyników (w tym wniosków i rekomendacji z oceny) oraz ich upublicznienia.

Faza strukturyzacji obejmuje dopracowanie projektu ewaluacji w obszarze: wyboru oraz dookreślenia kryteriów i elementów, które mają być poddane ewaluacji; wyboru wskaźników, za pomocą których będzie badane dane zjawisko; metodologii badania ewaluacyjnego; wyboru i opracowania narzędzi obserwacji; określenia sposobu dotarcia do respondentów badania. Na tym etapie stosuje się szereg metod projektowania ewaluacji, np. analizę SWOT, matrycę logiczną, mapy oddziaływania, metaplan, studium wykonalności, konsultacje z interesariuszami, modele logiczne. Faza ta jest fundamentem dla dalszych działań w projekcie ewaluacyjnym.

Faza obserwacji obejmuje zbieranie danych potrzebnych do analizy – danych zastanych (dokumentacji programowej, danych z monitoringu, wyników wcześniejszych ewaluacji, badań w obrębie tematu, danych statystycznych, ekspertyz itd.) oraz danych gromadzonych w oparciu o badanie terenowe. W fazie tej wykorzystywane są metody ilościowe oraz jakościowe. Faza obserwacji to etap szczególnej dbałości o jakość i wiarygodność danych. Faza analiz obejmuje: 1) interpretację zebranych danych, ich porównanie i uchwycenie różnic, odkrywanie prawidłowości zachodzących procesów oraz podstawowych znaczeń i struktur, 2) weryfikację hipotez, 3) analizę przyczynowo- skutkową oraz 4) oszacowanie efektów programu przy użyciu metod statystycznych, analizy jakościowej, modeli ekonomicznych, grup porównawczych, paneli ekspertów i inne.

Faza oceny obejmuje ocenę efektów programu w odniesieniu do uprzednio sformułowanych pytań ewaluacyjnych i w oparciu o przyjęte kryteria oceny. Konstrukcja oceny powinna być budowana w oparciu o schemat oceny, który, z jednej strony, ułatwia zespołowi jej rzetelne przeprowadzenie, z drugiej zaś – ułatwia odbiorcom zrozumienie jej przebiegu i podstaw wydanych osądów. Do metod wykorzystywanych na tym etapie zalicza się m.in.: analizę kosztów i korzyści, analizę kosztów i efektywności, analizę wielokryteriową, panel ekspertów, *benchmarking*. Fundamentem oceny zawsze powinny być rzetelne i wiarygodne dane oraz szczegółowa analiza. Ponadto, ocena powinna być uzasadniona, czyli wynikająca z faktów, trafna. Zarówno ewaluatorzy, jak i zamawiający powinni zadbać o jej bezstronność, obiektywizm i, przede wszystkim, przejrzystość.

Ostatnia faza, często pomijana w wielu opracowaniach, obejmuje końcowy produkt procesu ewaluacji – raport końcowy, jego upublicznienie i promocję.³

Badania ewaluacyjne charakteryzuje wieloaspektowa ocena jakości i efektywności programów, projektów, a nawet polityk publicznych. Ich zalety to, z jednej strony, uwzględnianie perspektyw podstawowych grup zaangażowanych w proces będący przedmiotem badania (zarówno beneficjentów, jak i realizatorów projektu), z drugiej zaś – posługiwanie się wystandaryzowanymi wskaźnikami, konfrontowanymi z rzeczywistością. Ewaluacje, z jednej strony, wspierają tworzenie pozytywnego klimatu społecznego wokół badanego projektu, z drugiej – mają one badać efektywność ewaluowanych interwencji. Pogodzenie tych sprzecznych wymagań stawianych ewaluacji możliwe jest jedynie poprzez

³ A. Haber 2007, s. 45-56

zastosowanie zróżnicowanych, lecz zintegrowanych metod postępowania badawczego – a więc triangulacji.

W badaniu ilościowym zasadniczą czynnością jest pomiar, polegający na przypisaniu obserwowanym obiektom oraz relacjom między nimi modelu liczbowego zawierającego relacje między liczbami – miarami i reprezentującego relacje empiryczne między elementami populacji.

W badaniu jakościowym pomiar w zasadzie nie występuje. Celem jest tu stworzenie typologii (czasem określanej jako zmienne albo kategorie analityczne) obserwowanych obiektów i opisanie relacji między nimi. Opis ten powinien odpowiadać sposobowi porządkowania świata przez badanych. Toteż można powiedzieć, że procedura badawcza ma na celu ujawnienie i opisanie punktów widzenia ludzi w całej ich różnorodności. Badania jakościowe natomiast koncentrują się na pogłębionym opisie postaw, motywów, sposobów postrzegania rzeczywistości, interpretacjach właściwych dla małych, konkretnych zbiorowości.⁴ Badania jakościowe mają pomóc zrozumieć, dlaczego procesy przebiegają tak, a nie inaczej, dostarczyć danych pozwalających zwiększyć trafność badań ilościowych i zidentyfikować zmienne, które powinny być w tych badaniach uwzględnione, pomóc w sformułowaniu hipotez, weryfikowanych następnie w badaniach ilościowych.

Dla zebrania materiału badawczego, koniecznego do realizacji tak określonych celów badawczych możemy wykorzystać klasyczne techniki badań jakościowych: indywidualne wywiady pogłębione, wywiady eksperckie, zogniskowane wywiady grupowe (fokusy), panelowe dyskusje eksperckie; czasem stosujemy także elementy obserwacji, pomocna może być analiza treści dokumentów programowych, projektów oraz innych materiałów związanych z realizowanym przedsięwzięciem.⁵

W praktyce sektora publicznego ewaluacje spełniają przede wszystkim dwie funkcje – wzmacniają odpowiedzialność (pokazują racjonalność wykorzystania pieniędzy publicznych w podnoszeniu dobrobytu społecznego) oraz wspierają procesy uczenia się (czyli rozumienie procesów społeczno-gospodarczych i identyfikowanie metod pobudzania rozwoju). Odnosząc się do kwestii wykorzystania badań *ex-post*, należy stwierdzić, że pomagają one formować kierunki myślenia o interwencjach publicznych, ich logice i zasadności, a w mniejszym stopniu wpływają na bieżące, operacyjne działania. Stawiają jednak kluczowe pytanie o sens podjętych interwencji. Wnioski z ewaluacji *ex-post* mają charakter kumulatywny – pozwalają

⁴ M. Jasiński, M. W. Kowalski 2007, s. 104-105

⁵ J. Górniak, B. Worek, S. Krupnik 2007, s. 120-121

gromadzić dowody na temat słuszności paradygmatów polityk, myślenia o rozwoju regionalnym, zasobach ludzkich i gospodarce w perspektywie wieloletniej.⁶

⁶ K. Olejniczak 2007, s. 22

3. Streszczenie wykonawcze

3.1 Wstęp

Celem niniejszego badania jest określenie odpowiedniości, skuteczności, użyteczności oraz efektywności finansowej projektów, realizowanych w 6. Programie Ramowym z inicjatywy polskich zespołów i przez nie koordynowanych. W przypadku **odpowiedniości** skoncentrowano się na trafności priorytetów z punktu widzenia beneficjentów i twórców programu, głównie poprzez zestawienie wysokości dostępnych alokacji na poszczególne priorytety oraz działania z preferencjami priorytetów i działań wykazanymi przez beneficjentów. Pod pojęciem **użyteczności** rozumie się stopień zaspokojenia potrzeb beneficjentów, mierzony relacją projektów złożonych w stosunku do projektów wybranych do realizacji. **Skuteczność** rozumiana jest jako efektywność systemu i procesu wdrażania 6.PR, czyli analiza sposobu realizacji celów przez beneficjentów. Najważniejszym zagadnieniem jest tu sposób wykorzystania przez beneficjentów instrumentów 6.PR. Pod pojęciem **wydajności** finansowej rozumie się przede wszystkim ocenę racjonalności finansowej projektów (głównie procesu dofinansowania i realizacji kontraktów), a także roli 6.PR w realizacji polityki rozwoju sektora B+R w Polsce. Pytania w tej kwestii dotyczą możliwości realizacji projektów prowadzonych przez polskich koordynatorów bez dofinansowania z 6.PR, a także roli dotacji z 6.PR w nakładach na sferę B+R w Polsce.

Zgodnie z danymi otrzymanymi w październiku 2007 r. z Krajowego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych Unii Europejskiej (KPK) do finansowania w ramach 6.PR zgłoszono co najmniej 6960 projektów z uczestnictwem co najmniej jednego zespołu z Polski. Ostatecznie realizowanych było 1301 projektów, z udziałem 1702 polskich zespołów. Polskie zespoły koordynowały realizację 171 projektów. Biorąc pod uwagę niepełne, rozproszone informacje na ich temat, uznano iż badaniem zostaną objęte te projekty, w których polskie instytucje pełnią rolę koordynatorów, czyli są w pełni odpowiedzialne za realizację i rozliczenie przedsięwzięcia. Badaniu poddano tylko te projekty, które zostały zakończone do 1 października 2007 r. (75 przedsięwzięć).

3.2 Obserwacje i wnioski

3.2.1 W Polsce nie istnieje w zasadzie autonomiczny względem Komisji Europejskiej **system zbierania informacji na temat aktywności polskich zespołów badawczych w Programach Ramowych**. Podstawą owego systemu winna być zintegrowana baza danych *on-line*, w której poszczególne rekordy byłyby uzupełniane przez polskich

beneficjentów w sposób obligatoryjny. Baza taka powinna obejmować nie tylko dane formalne (lista polskich koordynatorów i partnerów wraz z danymi teleadresowymi, lista projektów koordynowanych w Polsce, lista projektów, w której polskie zespoły uczestniczą na zasadzie partnerstwa) ale także dane finansowe (przyznane dotacje na poszczególne projekty) oraz wskaźniki merytoryczne na poziomie produktów i rezultatów projektów tak, aby można było w pełni mierzyć efekty tych przedsięwzięć. W bazie powinny być zatem informacje odnośnie między innymi: liczby osób objętych stypendiami, liczby i rodzaju zakupionej aparatury badawczej, liczby wykonanych testów laboratoryjnych, opracowanych wyników badań, ekeprtyz, analiz, zaś na poziomie rezultatu między innymi liczba uzyskanych w wyniku projektów patentów, nowych technologii wdrożonych na rynku itp.

3.2.2 Polskie instytucje naukowo-badawcze były zainteresowane i realizują bądź współrealizują w ramach 6.PR projekty z zakresu: 1) Technologii społeczeństwa informacyjnego (IST) 2) Zasobów ludzkich i mobilności (HR&M) 3) Horyzontalnych działań badawczych z udziałem MŚP (SME), 4) Nanotechnologii i nanonauki, materiałów wielofunkcyjnych opartych na wiedzy, nowych procesów produkcyjnych i urządzeń (NANO) 5) Zrównoważonego rozwoju, zmian globalnych i ekosystemów (SUST). Najwięcej projektów z udziałem polskich instytucji zgłoszono w priorytecie IST oraz działaniu HR&M, a najmniej w ramach EUROATOM oraz ERA-NET. Zasadnicza część priorytetów i działań 6.PR oraz ich alokacji jest adekwatna do potrzeb polskich beneficjentów. Do wyjątków należą Nauki przyrodnicze: genomika i biotechnologia dla zdrowia człowieka (LIFE) oraz EUROATOM. Z tych priorytetów i działań polscy beneficjenci-koordynatorzy nie korzystają.

3.2.3 Preferencje dotyczące priorytetów i działań zespołów polskich – partnerów projektów zagranicznych nie są tożsame ze preferencjami koordynatorów polskich projektów. W przedsięwzięciach prowadzonych przez tych ostatnich przeważają zdecydowanie projekty z działania Zasoby ludzkie i mobilność (HR&M), które stanowią aż 61.4% wszystkich projektów złożonych przez stronę polską. Polskie instytucje naukowo-badawcze inicjują zatem projekty o charakterze instytucjonalno-pomocniczym, wspierające raczej Europejską Przestrzeń Badawczą, niżli budujące rzeczywiste jej struktury. W przypadku projektów czysto badawczych można mówić raczej o poszukiwaniu przez polskie instytucje partnerów z innych krajów UE i przyłączaniu się do większych przedsięwzięć.

3.2.4 Kryterium użyteczności można badać w odniesieniu do wartości dodanej projektów. Za najważniejsze efekty dodatkowe projektów, uzyskane przez beneficjentów uznać można: możliwość wymiany doświadczeń, nowe kontakty z zagranicznymi instytucjami oraz utrwalenie dotychczasowych kontaktów. Do innych istotnych rezultatów realizacji

projektów beneficjenci zaliczyli doświadczenia związane z metodami zarządzania projektami współfinansowanymi z UE. Za mniej ważne efekty uznano: zdobycie nowych doświadczeń, które można wykorzystać na zwiększenie szans w trakcie aplikowania o dofinansowanie nowych projektów, wzrost kompetencji własnej instytucji zdobywanie nowych *know-how* oraz wzrost świadomości społecznej na temat B+R. Taka hierarchia użyteczności rezultatów projektów wydaje się być ściśle powiązana ze specyfiką polskich przedsięwzięć, które można określić jako dziania typu *people to people* (nastawionych na kontakty międzypersonalne i międzyinstytucjonalne).

3.2.5 Proces realizacji projektów przez polskie instytucje naukowo-badawcze, finansowanych ze środków 6.PR jest w znacznej mierze zależny od kampanii informacyjnej i dostępu do danych na temat procesu aplikowania, wyboru i realizacji oraz zasad finansowania projektów. KPK spełnia swoją rolę w procesie informowania potencjalnych beneficjentów. Po początkowych problemach, wsparcie polskich instytucji jest skuteczniejsze. Dużą rolę odgrywają materiały na stronie internetowej, stąd w przyszłości uwagę należy poświęcić temu kanałowi informacji na temat Programów Ramowych. W osiągnięciu efektu skuteczności projektów przeszkadzają raczej długie terminy oczekiwania na kontrakt (z winy KE), natomiast mimo opinii A. Siemaszki i J. Supła, w badanych projektach nie ma problemów związanych z przepływami środków grantowych UE. **Bariery tkwią raczej w potencjale finansowym i systemie dopełnienia budżetów projektów wkładem własnym.**

3.2.6 Cechą charakterystyczną projektów z 6.PR koordynowanych przez polskie zespoły jest koncentracja na rozdrobnionych przedsięwzięciach realizowanych poprzez stypendia i szkolenia, a nowe instrumenty 6.PR: Projekty badawczo-rozwojowe lub projekty innowacyjne (STREP) oraz Sieci doskonałości (NoE), które uznano za *istotną innowację, ponieważ odchodzą od koncepcji finansowania dużej liczby projektów na rzecz finansowania spójnych, długoterminowych działań i partnerskich projektów badawczych* w Polsce się nie sprawdziły. Projekty koordynowane w Polsce to nie tylko często niewielkie przedsięwzięcia, ale również przeważnie takie, w których można otrzymać dofinansowanie do 100% budżetu, w razie potrzeby ryczałtem, co oznacza stosunkowo łatwe rozliczanie. Duża przewaga projektów z instrumentu MCA świadczy o tym, iż dla polskich badaczy 6.PR stanowi w znacznej mierze źródło dodatkowego dochodu, tym bardziej jeśli wziąć pod uwagę atrakcyjność stawek stypendiów, ujednoczonych dla całej Europy.

3.2.7 Jednym z istotnych celów 6.PR jest włączenie sektora przedsiębiorców w sieć badań i rozwoju. Tymczasem z 6.PR w Polsce korzystają przede wszystkim podmioty

publiczne. Można to wiązać z całkowitą dominacją w sektorze B+R instytucji finansowanych z budżetu Państwa, z silnym rozdrobnieniem jednostek prowadzących działalność badawczo-rozwojową i małym potencjałem przedsiębiorstw w tym zakresie. W tym zakresie realizacja 6.PR w Polsce jest zatem nieskuteczna.

3.2.8 Program jest nieskuteczny w Polsce jeśli chodzi o zasadniczy cel 6.PR - budowanie Europejskiej Przestrzeni Badawczej, poprzez korzystanie z nowych dostępnych w tym programie instrumentów. Jest to związane z brakiem Polskiej Przestrzeni Badawczej, **rozdrobnieniem polskich instytucji, brakiem krajowych dużych programów naukowo-badawczych i wdrożeniowych, nieefektywnością lub brakiem współpracy między sektorem biznesu a sektorem nauki oraz wewnątrz samego sektora nauki.**

3.2.9 Z punktu widzenia koordynatorów projektów, którzy ukończyli swoje przedsięwzięcia są one skuteczne. Wszyscy bowiem (100% ankietowanych), subiektywnie oceniają, iż podczas realizacji projektów osiągnęli zamierzone cele.

3.2.10 Specyfika projektów naukowo-badawczych, realizowanych przez polskie instytucje naukowo-badawcze w 6.PR (przewaga projektów typu *people to people*) **powoduje, iż uchwycenie ich wymiaru ekonomicznego jest trudne.** Potwierdzają to opinie samych koordynatorów. 70.8% z grupy ankietowanych uważa, iż efekty projektu na pewno nie dadzą lub raczej nie dadzą się przełożyć na środki pieniężne, choć zdaniem tych samych beneficjentów taki sam odsetek uznaje efektywność finansową za istotne kryterium oceny projektu.

3.2.11 Publiczne środki krajowe w tych sferach, którymi interesowali się polscy beneficjenci nie są w stanie zastąpić środków UE. 6.PR stanowi zatem bardzo atrakcyjny instrument finansowy do realizacji projektów, z drugiej jednak strony zespół ewaluacyjny zwraca uwagę na silne uzależnienie aktywności polskich instytucji we współpracy zagranicznej od dostępności środków UE.

3.2.12 Efekt dodatkowości jest niższy niż w przypadku krajów, które korzystają z instrumentów 6. Programu Ramowego przyczyniających się lepiej do integracji Europejskiej Przestrzeni Badawczej. **Tym samym wkład z 6.PR, zamiast wspomóc i stworzyć synergii ze środkami przeznaczonymi na projekty badawcze i celowe, jest przeznaczany na uzupełnienie środków przeznaczanych na zabezpieczenie podstawowych potrzeb jednostek, w znacznej mierze w wymiarze płacowym (stypendia).**

3.2.13 Brak efektu dźwigni: 6.PR nie jest w stanie przełamać struktury finansowania B+R w Polsce i relacji nakładów prywatnych do publicznych. Wraz z interwencją publiczną w ramach 6.PR nie wzrasta zaangażowanie sektora prywatnego w finansowanie B+R.

4. Informacje ogólne na temat 6. Programu Ramowego Badań i Rozwoju Technicznego⁷

6 Program Ramowy Badań i Rozwoju Technicznego (6.PR) to instrument Unii Europejskiej do finansowania badań naukowych w Europie⁸. Zadaniem tego mechanizmu jest trwały i spójny wpływ na inicjatywy badawcze dzięki skoncentrowaniu się na badaniach naukowych wysokiej jakości, o trwałym i twórczym znaczeniu, wzmacniających fundamenty nauki i technologii oraz osiągnięciu maksymalnej „wartości dodanej” powstałej w skutek ponadnarodowej współpracy, stopniowej integracji badań i ich realizatorów oraz koncentracji na mniejszej liczbie priorytetów. Przez 4 lata (2002-2006) z dofinansowania w tym programie mogły korzystać publiczne i niepubliczne jednostki badawcze, przedsiębiorstwa, instytuty badawcze, stowarzyszenia przemysłowe, administracja publiczna, pracownicy naukowcy oraz studenci. Udział w programie był otwarty dla wszystkich krajów, które podpisały umowy stowarzyszeniowe z UE, w tym krajów stowarzyszonych i kandydujących. Pozostałe kraje mogły uczestniczyć w 6.PR na podstawie dwustronnych umów o współpracy.

4.1 Zagadnienia formalne 6.PR

Kwestie formalne, takie jak regulamin zgłaszania wniosków, tryb ich oceny, związane z 6.PR wpisują się w ogólne zasady poprzednich Programów Ramowych Badań i Rozwoju Technicznego finansowanych przez Unię Europejską. Programy Ramowe stanowią wsparcie finansowe dla badań, których jako takich Komisja Europejska nie finansuje. Wnioski projektowe składane są w odpowiedzi na konkretny konkurs (*call for proposals*) lub przetarg (*call for tenders*) ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich (*Official Journal of the European Communities*). Składający wnioski byli informowani, za pośrednictwem Krajowego Punktu Kontaktowego, Regionalnych i Branżowych Punktów Kontaktowych, iż treść ich projektów musi odpowiadać celom wyznaczonym w poszczególnych priorytetach 6.PR, partnerzy zaangażowani w projekt muszą spełniać wszystkie kryteria dopuszczalności, a ich wniosek musi być zgodny z naukowymi, tematycznymi i formalnymi wymogami konkursu. Kryteria wyboru projektów przedstawiały się następująco: jakość naukowa i techniczna, znaczenie społeczno-ekonomiczne, zgodność z celami programu, budżet

⁷ Informacje o 6.PR przedstawione w tym rozdziale pochodzą przede wszystkim z publikacji Krajowego Punktu Kontaktowego: *Uczestnictwo w badaniach europejskich...* 2002.

⁸ Programy Ramowe w UE prowadzone są od 1984 r. Polska przystąpiła do 4.PR, prowadzonego w latach 1995-1998. Uczestniczyła także w 5.PR (1999-2003).

mieszczący się w określonym przedziale, przy czym nie przewidziano limitów kwot dla poszczególnych krajów.

4.2 6.PR na tle wcześniejszych Programów Ramowych Badań i Rozwoju Technicznego

Odmienne do wcześniejszych Programów Ramowych, promujących małe zespoły skupione na rozwiązaniu konkretnego problemu badawczego i rozwoju technologii, w 6.PR kluczowym zagadnieniem stała się budowa Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Inicjatywa ta całkowicie zmieniła przeznaczenie Programów Ramowych, które w dużej mierze przestały być instrumentem wspierania Europy zrównoważonego rozwoju na rzecz przyspieszonej integracji w postaci kształtowania się „twardego jadra”. Znaczące środki z programów tematycznych skierowano zatem na wielkie przedsięwzięcia integrujące największe europejskie centra badawcze i najważniejsze przedsiębiorstwa. Integracji takiej mają służyć dwa nowe, w porównaniu z wcześniejszymi Programami Ramowymi, instrumenty: Sieci doskonałości oraz Projekty badawczo-rozwojowe lub innowacyjne. Sieci doskonałości (*Networks of excellence*) to sieci wiedzy specjalistycznej, które powstaną wokół Wspólnego Programu Działań (*Joint Programme of Activities*), którego celem jest tworzenie trwałej integracji potencjału badawczego uczestników sieci przy jednoczesnym pogłębianiu wiedzy na dany temat. Celem projektów badawczo-rozwojowych lub innowacyjnych (*Specific targeted research or innovation project*) jest natomiast poprawa konkurencyjności europejskiej oraz realizowanie potrzeb społeczeństwa i zadań wynikających z polityk UE.

W 6.PR zachowano także tradycyjne dla poprzednich programów instrumenty, takie jak specjalne typy wsparcia dla MŚP, programy szkoleniowe, które jednak, przynajmniej w zamyśle KE, miały stanowić niejako poboczny nurt w działalności B+R krajów EU (patrz aneks nr 1) .

Zmiana charakteru Programów Ramowych ma ogromne znaczenie dla Polski, gdyż *nie istnieje po prostu Polska Przestrzeń Badawcza, nie ma praktycznie współpracy pomiędzy ośrodkami badawczymi, nie ma dużych wspólnych programów badawczych (...)* Nasze jednostki naukowe są w infrastrukturalnej i kadrowej zapaści (*luka pokoleniowa, brak młodej kadry*) i myślą bardziej o przetrwaniu kolejnego roku, niż o rozwoju nowych technologii na poziomie europejskim⁹. Innymi słowy, nasz udział w 6.PR jest znacznie trudniejszy niż w poprzednich Programach Ramowych, choć stawia przed Polską nowe możliwości i szanse rozwoju.

4.3 Instrumenty 6.PR:

Działania wspomagające

Działania wspomagające (*specific support actions, SSA*), które mają zastosowanie w priorytetach tematycznych, są w gruncie rzeczy kontynuacją działań towarzyszących (*accompanying measures*) stosowanych w 5.PR. Celem Działań wspomagających jest wspieranie wprowadzania 6.PR oraz pomoc w przygotowaniu do ustalania przyszłej polityki badawczej UE. Działania wspomagające dla poszczególnych priorytetów obejmują np. konferencje, seminaria, studia i analizy, przyznanie nagród i organizowanie konkursów dla wysokiej klasy naukowców, tworzenie grup roboczych i eksperckich, wsparcie operacyjne oraz działania w zakresie rozpowszechniania, informacji i komunikacji.

Działania wspomagające mają na celu ułatwianie dostępu do projektów małym zespołom badawczym, małym i średnim przedsiębiorstwom, nowo powstałym firmom, peryferyjnym ośrodkom badawczym oraz innym organizacjom z krajów kandydujących. Można to urzeczywistnić na przykład poprzez przyłączanie się do Sieci doskonałości i Projektów zintegrowanych. Inną istotną funkcją działań wspomagających jest usprawnienie płynnego przejścia z 5.PR do 6.PR.

Maksymalny poziom grantu wspólnotowego: 100% budżetu projektu, w razie potrzeby w formie ryczałtu.

Działania integracyjne

Celem Działań integracyjnych (*integrating activities, IA*) jest wzmocnienie i rozwijanie infrastruktur badawczych. Nie ma tu jednak możliwości dofinansowywania nowych infrastruktur, wsparcie dla takiego celu można uzyskać jedynie poprzez działania wspomagające. Nieodłącznym elementem Działań integracyjnych jest upowszechnianie wiedzy wśród potencjalnych użytkowników takich infrastruktur badawczych, w tym przemysłowych oraz z sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

Maksymalny poziom grantu wspólnotowego: w zależności od rodzaju działań, od 50 do 100% budżetu projektu.

Działania koordynacyjne (*coordination actions, CA*)

Jest to wzmocniona kontynuacja działań zharmonizowanych (*concerted actions*) i sieci tematycznych (*thematic networks*), będących instrumentami 5.PR. Celem Działań koordynacyjnych jest promowanie i wspieranie tworzenia sieci współpracy i koordynacji

⁹ A. Siemaszko, J. Supel 2006, s. 19.

działań badawczo-innowacyjnych na rzecz poprawy integracji. Na Działania koordynacyjne składają się: definiowanie wspólnych inicjatyw wraz z ich organizacją i zarządzaniem oraz aktywności takie jak organizowanie konferencji, spotkań, studia, wymiana personelu, wymiana i rozpowszechnianie dobrych praktyk, tworzenie systemów informatycznych oraz powoływanie grup eksperckich.

Maksymalny poziom grantu wspólnotowego: 100% budżetu projektu.

Projekty badawczo-rozwojowe lub projekty innowacyjne

Celem projektów badawczo-rozwojowych lub innowacyjnych (*specific targeted research or innovation projects*, STREP) jest poprawa konkurencyjności nauki europejskiej oraz spełnianie potrzeb społeczeństwa i zadań wynikających z polityk UE. Projekty tego rodzaju powinny charakteryzować się wysokim stopniem koncentracji działań i przyjąć jedną z dwóch następujących form (lub ich kombinację):

- projekt w dziedzinie BRT zaprojektowany z myślą o zdobyciu nowej wiedzy dla znacznego ulepszenia istniejących lub opracowania nowych produktów, procesów i usług lub spełnienia innych potrzeb społeczeństwa lub polityk Unii
- projekt z zakresu wdrożenia, realizowany w celu udowodnienia opłacalności tych nowych technologii, które mogą przynieść korzyści ekonomiczne, ale nie mogą zostać bezpośrednio skomercjalizowane.

Projekt badawczo-rozwojowy lub innowacyjny wymaga udziału przynajmniej trzech uczestników z siedzibą w trzech różnych państwach członkowskich lub krajach stowarzyszonych, w tym przynajmniej dwóch państwach członkowskich lub krajach kandydujących. W programie pracy można wyznaczyć większą liczbę uczestników. Koszty prowadzonych działań mogą sięgać kilku milionów EUR. Czas trwania projektu wynosi przeciętnie od dwóch do trzech lat lub dłużej w uzasadnionych przypadkach.

Grant wspólnotowy: pomoc wspólnotowa będzie przekazywana w postaci „grantu do budżetu” stanowiącego do 50% kosztów w przypadku działań badawczo-rozwojowych i innowacyjnych, 35% w przypadku projektów z zakresu wdrożenia lub części wdrożeniowej projektu łączonego i 100% kosztów wystawienia świadectw audytorskich wymaganych dla uczestników.

Sieci doskonałości

Sieci doskonałości (*networks of excellence*, NoE) to instrument zaprojektowany z myślą o wzmacnianiu doskonałości w danej dziedzinie badań poprzez tworzenie sieci, które

zgrupują masę krytyczną zasobów i wiedzy specjalistycznej, koniecznej dla zapewnienia Europie pozycji światowego lidera w tej dziedzinie. Sieci wiedzy specjalistycznej powstaną wokół wspólnego programu działań (*Joint Programme of Activities, JPA*), którego głównym celem jest tworzenie trwałej integracji potencjału badawczego uczestników sieci przy jednoczesnym pogłębianiu wiedzy na dany temat.

Ważną misją, którą powinna wypełniać każda sieć doskonałości, jest upowszechnianie doskonałości poza krąg partnerów. Można to osiągnąć poprzez:

- wspólny program szkoleniowy dla personelu naukowego i innych kluczowych pracowników, niezbędny do zapewnienia stałych zasobów wykwalifikowanego personelu w celu utrwalenia doskonałości europejskiej w obszarze działania sieci
- kampanię informacyjną na rzecz upowszechniania wyników (i podnoszenia świadomości naukowej społeczeństwa)
- działalność związaną z innowacjami
- tworzenie sieci współpracy i zachęcanie do transferu wiedzy.

Każda sieć doskonałości powinna pełnić rolę „europejskiego lidera”. Powinna być również „światową potęgą” w danej dziedzinie. Musi zatem zgromadzić krytyczną masę zasobów i wiedzy specjalistycznej.

Wymagana skala masy krytycznej może być różna w zależności od tematu badań. Większe sieci mogą liczyć nawet kilkuset pracowników. Możliwy jest mniejszy rozmiar sieci, w zależności od jej zadań.

Zgodnie z zasadą partnerstwa sieć musi składać się z przynajmniej trzech uczestników z trzech różnych państw członkowskich lub krajów stowarzyszonych, z których przynajmniej dwa to państwa członkowskie lub kraje kandydujące. Jeżeli jednak sieć ma osiągnąć trwałe rezultaty, czyli zdobyć potrzebną masę krytyczną, partnerów powinno być nie mniej niż sześciu. Minimalna liczba uczestników określana w poszczególnych konkursach może być wyższa niż trzy. Sieci doskonałości, podobnie jak opisane niżej projekty zintegrowane, są otwarte na udział podmiotów prawnych z krajów trzecich. Niektóre grupy tych krajów mają możliwość skorzystania ze wsparcia finansowego UE.

Czas trwania wsparcia dla sieci ze strony UE jest kolejnym istotnym aspektem masy krytycznej, ponieważ sieć musi być podtrzymywana wystarczająco długo, aby jej integracja nabrała trwałego charakteru. W wielu przypadkach okres korzystania z pomocy wynosi pięć lat, w uzasadnionych przypadkach dłużej, ale najwyżej do siedmiu lat.

Ze względu na specyfikę opisywanego instrumentu, który wymaga podjęcia na wysokim szczeblu instytucjonalnym zobowiązań dotyczących trwałej integracji potencjałów

naukowych uczestników sieci, konieczne jest znaczne wsparcie finansowe ze strony UE w celu pokonania różnorodnych barier: organizacyjnych, kulturowych i indywidualnych utrudniających wprowadzenie zmian.

Pomoc UE przyjmie formę stałego „grantu na integrację” uwzględniającego oczekiwany stopień integracji sieci, proponowaną liczbę pracowników biorących udział w sieci; charakterystykę danej dziedziny badań oraz Wspólny Program Działań. W ten sposób grant działa jako zachęta do integracji. Poziom grantu musi wystarczyć do pokonania barier towarzyszących wprowadzaniu zmian, jednocześnie jednak nie może przyczynić się do uzależnienia sieci od pomocy finansowej UE.

Opracowano zasady obliczania „grantu na integrację”. Każdy konkurs będzie zawierał tabelę referencyjną z przeliczeniem liczby pracowników naukowych na średni roczny grant przyznawany sieci. Określono także zasady obliczania liczby pracowników naukowo-badawczych.

Średni roczny grant dla sieci może mieć różną wysokość w zależności od liczby pracowników naukowo-badawczych, przy czym dla 50 pracowników wynosi on 1 mln EUR rocznie, dla 100 – 2 mln EUR rocznie, dla 500 – 5 mln EUR rocznie, a dla 1000 i więcej – 6 mln EUR rocznie.

W kontrakcie zawierającym przez sieć z KE zostanie określony maksymalny wkład finansowy UE w działalność sieci, ale nie zostanie sprecyzowany sposób rozdelenia grantu między uczestników, co pozwoli sieci samodzielnie zarządzać sprawami finansowymi. Na początku obowiązywania kontraktu Komisja przekaże zaliczkę na pierwsze półtora roku projektu w wysokości 85% grantu przewidzianego na ten okres. Kolejne transze wypłacane są corocznie w zależności od wyników pracy sieci.

Projekty zintegrowane

Głównym zadaniem Projektów zintegrowanych (*integrated projects, IP*) jest generowanie wiedzy niezbędnej do wdrażania priorytetów tematycznych poprzez integrację masy krytycznej działań i zasobów, koniecznej do osiągnięcia ambitnych, jasno określonych celów naukowych i technicznych o wymiarze europejskim.

Działania realizowane w ramach planu wdrożeniowego (*implementation plan*) Projektów zintegrowanych powinny obejmować: badania i, w odpowiednich przypadkach, rozwój techniki i/lub jej wdrożenie, działania na rzecz zarządzania wiedzą i jej wykorzystania do promowania innowacji, jakiegokolwiek inne działania, w tym szkolenia, bezpośrednio związane z celami Projektu zintegrowanego.

Projekt zintegrowany może obejmować szeroki zakres działań, poczynając od badań podstawowych aż po stosowane. Oczekuje się, że większość projektów będzie miała charakter interdyscyplinarny.

Wartość działań prowadzonych w ramach Projektu zintegrowanego może sięgnąć kilkudziesięciu milionów EUR. Nie przewidziano minimalnej wartości projektu, choć oczywiście musi zostać spełniony warunek dotyczący odpowiednich ambicji i masy krytycznej.

Zgodnie z zasadą partnerstwa Projekt zintegrowany musi realizować przynajmniej z trzech uczestników z trzech różnych państw członkowskich lub krajów stowarzyszonych, w tym przynajmniej z dwóch państw członkowskich lub krajów kandydujących. W poszczególnych konkursach możliwe jest wyznaczenie wyższej minimalnej liczby uczestników. Czas trwania Projektów zintegrowanych wynosi od trzech do pięciu lat.

Pomoc UE przyjmie formę „grantu do budżetu” wypłacanego jako wkład w koszty (wyłączając podatki pośrednie, cła, odsetki etc.) faktycznie poniesione w czasie trwania projektu. Koszty te powinny być konieczne i „ekonomicznie uzasadnione” oraz zostać właściwie odnotowane w księgach rachunkowych uczestników (lub, jeśli kontrakt tak przewiduje, w księgach „strony trzeciej”). W zależności od typu działalności maksymalny poziom wsparcia wspólnotowego może osiągać różną wysokość. Każdy uczestnik ma obowiązek przedstawić m.in. uproszczone roczne sprawozdanie finansowe oraz certyfikat potwierdzający całkowitą wysokość poniesionych kosztów, wystawiony przez niezależnego audytora (biegłego rewidenta). Dużym uproszczeniem jest brak ustalonych z góry kategorii kosztów, dzięki czemu uczestnicy będą mogli korzystać ze swoich zwykłych zasad księgowania.

W przypadku Projektów zintegrowanych, podobnie jak w sieciach, zawierany jest kontrakt z KE. Określony jest w nim maksymalny wkład wnoszony przez UE do Projektu zintegrowanego, ale nie sposób podziału grantu między poszczególnych uczestników, co umożliwi konsorcjom sprawne zarządzanie swoimi finansami i w znacznym stopniu wyeliminuje mikro-zarządzanie często występujące w projektach 5.PR, w których każdy członek konsorcjum musiał zarządzać swoim ustalonym budżetem rozłożonym na poszczególne kategorie kosztów.

Ponoszone koszty rozliczane są corocznie: KE otrzymuje od konsorcjum sprawozdanie roczne zawierające opis działań za ostatnie 12 miesięcy oraz sprawozdanie finansowe wraz z potwierdzeniem kosztów poniesionych w tym okresie. Szczegółowy plan wdrożeniowy i plan finansowy Projektu zintegrowanego zatwierdzany jest jednak nie na rok a na kolejne 18 miesięcy.

Po przyjęciu sprawozdania finansowego przez Komisję, kwota zaliczki wypłaconej za miniony okres jest rozliczana i zamieniona na płatność przyjętą. Do sumy zaliczki zostanie dodana kwota w takiej wysokości, aby osiągnąć równowartość 85% wkładu UE na kolejne 18 miesięcy. Takie rozliczanie ma na celu zapewnienie optymalnej ciągłości finansowej projektu.

Specjalne projekty badawcze dla MŚP

Specjalne projekty badawcze dla MŚP (*specific research projects for SMEs*) mogą przyjąć jedną z następujących form:

- projekt CRAFT (*co-operative research*), czyli system, w którym ograniczona liczba małych i średnich przedsiębiorstw z różnych krajów, mających konkretne problemy lub potrzeby, zleca wymagane badania zewnętrznemu podmiotowi BRT, zachowując przy tym własność wyników. Realizacja takich projektów trwa od roku do dwóch lat. Przedmiotem projektu może być dowolne zagadnienie z zakresu nauki i techniki, nie muszą się one zatem mieścić w priorytetach 6.PR.
- Projekt sektorowy (*collective research*), w którym badania realizowane przez podmioty BRT służą stowarzyszeniom, izmom gospodarczym, grupom przemysłowym i innym organizacjom przedsiębiorstw. Celem tych projektów jest upowszechnienie uzyskanej wiedzy bądź technologii wśród wszystkich przedsiębiorstw skupionych w danej organizacji. Prawo do własności wyników leży po stronie stowarzyszeń, grup przemysłowych etc. Podobnie jak w przypadku projektów CRAFT projekty sektorowe mogą dotyczyć dowolnego tematu z zakresu nauki i techniki.

Program w zakresie zasobów ludzkich i mobilności: System Stypendiów Marie Curie

Zadaniem tego programu, stanowiącego część 6.PR, w zakresie mobilności i zasobów ludzkich jest wspomaganie projektów szkoleniowych na rzecz konsolidacji i poszerzenia perspektyw zawodowych i mobilności naukowców, przy jednoczesnym promowaniu doskonałości badań europejskich. Budżet tego programu wynosi 1,58 mln EUR. Działania prowadzone pod hasłem „Marie Curie” można ogólnie podzielić na działania inicjowane przez instytucje przyjmujące, inicjowane indywidualnie (wniosek składa osoba fizyczna) oraz instrumenty „promocji i uznawania doskonałości”:

- Działania inicjowane przez instytucje przyjmujące (*host-driven actions*): sieci badawczo-szkoleniowe Marie Curie (*MC research training networks*); stypendia Marie Curie na szkolenie początkujących naukowców (*MC host fellowships for early-stage training*); stypendia Marie Curie służące transferowi wiedzy (*MC host fellowships for*

the transfer of knowledge); konferencje i kursy szkoleniowe Marie Curie (*MC conferences and training courses*).

- Działania indywidualne (*individual actions*): europejskie stypendia Marie Curie (*MC intra-European fellowships*); stypendia przyjazdowe Marie Curie (*MC incoming international fellowships*); stypendia wyjazdowe Marie Curie (*MC outgoing international fellowships*).
- Promocja i uznawanie doskonałości (*excellence promotion and recognition*): granty Marie Curie dla najlepszych (*MC grants for "excellence teams"*); katedry Marie Curie (*MC chairs*); nagrody Marie Curie dla najlepszych (*MC "excellence awards"*).

W zasadzie każdy pracownik naukowy, bez względu na etap kariery, ma możliwość skorzystania ze stypendiów Marie Curie przeznaczonych dla naukowców początkujących, doświadczonych i wysokiej klasy.

Działania towarzyszące

Działania towarzyszące pomagają we wdrażaniu danego programu lub w przygotowywaniu przyszłych działań prowadzonych w ramach tego programu, m.in.: działań informacyjnych, pomocy w zakresie dostępu do programów, promocji wyników projektów etc. Działania towarzyszące mają także przygotowywać lub wspierać inne pośrednie działania BRT. Pomoc finansowa wynosi do 100% całkowitych kosztów podlegających refundacji.

4.4 Budżet 6.PR

Całkowity budżet 6.PR wynosi **17 500 mln EUR**. Jest to o 17% więcej niż budżet realizowanego wcześniej 5.PR. Wydaje się zatem, iż Komisja Europejska uznała to narzędzie za skuteczne i obiecujące w finansowaniu sfery B+R. 6.PR po Wspólnej Polityce Rolnej i Funduszach Strukturalnych jest największą linią budżetową w wydatkach UE. I tak zapewne pozostanie, o czym może świadczyć znaczny wzrost budżetu 7.PR, który wynosi **50 521 mln EUR**, nawet jeśli wziąć pod uwagę dłuższy czas realizacji 7.PR (2007-2013).

Środki w budżecie 6.PR przeznaczono na cztery programy: Koncentracja i integracja badań wspólnotowych, Strukturyzacja europejskiej przestrzeni badawczej, Wzmacnianie podstaw europejskiej przestrzeni badawczej, Priorytety Euratomu. Na pierwszy z wymienionych programów składa się 7 priorytetów tematycznych, na które przeznaczono większą część budżetu – **12 mln EUR**. Wspomniane priorytety przedstawiają się następująco: genomika i biotechnologia dla zdrowia człowieka; technologie społeczeństwa

informacyjnego; nanotechnologie i nauka o materiałach; aeronautyka i przestrzeń kosmiczna; jakość i bezpieczeństwo żywności; zmiany globalne, energia, transport; obywatele i sprawowanie władzy w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Tab. 1. Budżet 6.PR (za: *Uczestnictwo w badaniach europejskich...* 2002, s. 13-14).

KONCENTRACJA I INTEGRACJA BADAŃ WSPÓLNOTOWYCH		
Priorytety tematyczne		
	mln EUR	mln EUR
Nauki przyrodnicze: genomika i biotechnologia dla zdrowia człowieka		2 255
<ul style="list-style-type: none"> Zaawansowana genomika i jej zastosowanie dla zdrowia 	1 100	
<ul style="list-style-type: none"> Walka z groźnymi chorobami 	1 155	
Technologie społeczeństwa informacyjnego		3 625
Nanotechnologie i nanonauki, materiały wielofunkcyjne oparte na wiedzy, nowe procesy produkcyjne i urządzenia		1 300
Aeronautyka i przestrzeń kosmiczna		1 075
Jakość i bezpieczeństwo żywności		685
Zrównoważony rozwój, zmiany globalne i ekosystemy		2 120
<ul style="list-style-type: none"> Zrównoważone systemy energetyczne 	810	
<ul style="list-style-type: none"> Zrównoważony transport powierzchniowy 	610	
<ul style="list-style-type: none"> Zmiany globalne i ekosystemy 	700	
Obywatele i sprawowanie władzy w społeczeństwie opartym na wiedzy		725
Szczegółowe działania obejmujące szerszy obszar badań		
Wspieranie polityki UE i przewidywanie europejskich potrzeb		555
Horyzontalne działania badawcze z udziałem MŚP		430
Działania na rzecz współpracy międzynarodowej		315
Działalność Wspólnotowego Centrum Badawczego (z wyłączeniem energii jądrowej)		760
STRUKTURYZACJA EUROPEJSKIEJ PRZESTRZENI BADAWCZEJ		
Badania i innowacje		290
Zasoby ludzkie i mobilność		1 580
Infrastruktura badawcza		655
Nauka i społeczeństwo		80

WZMACNIANIE PODSTAW EUROPEJSKIEJ PRZESTRZENI BADAWCZEJ		
Wspieranie działań koordynacyjnych		270
Wspieranie spójnego rozwoju polityki w zakresie badań i innowacji		50
PRIORYTETY EUROATOMU		
Priorytety tematyczne badań		
• Kontrolowana synteza termojądrowa		750
• Zarządzanie odpadami radioaktywnymi		90
• Ochrona przed promieniowaniem		50
Inne działania w dziedzinie technologii i bezpieczeństwa jądrowego		50
Działalność Wspólnotowego Centrum Badawczego w dziedzinie energii jądrowej		290
RAZEM		17 500

Tab. 2. Finansowanie działań w 6.PR według instrumentu (za: *Uczestnictwo w badaniach europejskich...* 2002, s. 33-34).

Rodzaj instrumentu	Działania BRT	Wkład wspólnotowy
Sieci doskonałości	Priorytetowe obszary tematyczne Wspieranie polityki UE oraz przewidywanie potrzeb naukowych i technologicznych	Grant wspólnotowy na integrację: max. 25% wartości potencjału i zasobów zgłoszonych do integracji przez uczestników, w formie stałej kwoty na wspieranie Wspólnego Programu Działań
Projekty zintegrowane	Priorytetowe obszary tematyczne Wspieranie polityki UE oraz przewidywanie potrzeb naukowych i technologicznych	Grant wspólnotowy o max. wysokości: 50% - na badania, 35% - na wdrożenia; 100% na niektóre inne działania (np. szkolenie pracowników badawczych)
Projekty badawczo-rozwojowe lub projekty innowacyjne	Priorytetowe obszary tematyczne Wspieranie polityki UE oraz przewidywanie potrzeb	Grant wspólnotowy max. do 50% budżetu

	naukowych i technologicznych Specjalne działania na rzecz współpracy międzynarodowej Promowanie interakcji między badaniami Rozwijanie harmonijnych stosunków między nauką i społeczeństwem	
Specjalne projekty dla MŚP	Pełen zakres dziedzin nauki i techniki Działania badawcze dla MŚP	Grant wspólnotowy maksymalnie do 50% budżetu
Działania na rzecz promocji i rozwoju zasobów ludzkich i mobilności	Promocja zasobów ludzkich i mobilności	Grant wspólnotowy max. do 100% budżetu, w razie potrzeby jako ryczałt
Działania koordynacyjne	Wszystkie działania 6PR	Grant wspólnotowy max. do 100% budżetu
Działania wspomagające	Wszystkie działania 6PR	Grant wspólnotowy max. do 100% budżetu, w razie potrzeby jako ryczałt
Zintegrowane inicjatywy w dziedzinie infrastruktury	Wsparcie dla infrastruktury badawczych	Grant wspólnotowy w zależności od rodzaju działania: max. od 50 do 100% budżetu
Działania bezpośrednie	Działania wspólnotowego Centrum Badawczego nie związane z energią jądrową	100%

Rola punktów kontaktowych

Potencjalni uczestnicy powinni mieć zapewnione szczegółowe informacje i kompetentne doradztwo. Rolę centrów dostarczających takich informacji wypełniają sieci punktów kontaktowych działające w państwach członkowskich i stowarzyszonych, z ośrodkami dostępnymi na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym. W Polsce oprócz Krajowego Punktu Kontaktowego, mieszczącego się w Warszawie, działają liczne Regionalne Punkty Kontaktowe oraz Branżowe Punkty Kontaktowe. Do tych instytucji wnioskodawcy składali swoje projekty, mieli także możliwość zasięgnąć informacji na temat 6.PR, a także uczestniczyć w dotyczących go szkoleniach.

Jak podają A. Siemaszko i J. Supel, w latach 1999-2005 eksperci sieci KPK przeprowadzili niemal 2 700 dni informacyjnych, szkoleń i warsztatów dla około 147 000 uczestników. W tym czasie przeprowadzono także około 75 000 indywidualnych konsultacji¹⁰. Jest to tylko wycinek działalności sieci KPK, który zaowocował zwiększeniem uczestnictwa polskich zespołów w 6.PR stosunku do wcześniejszych Programów Ramowych.

¹⁰ A. Siemaszko, J. Supel 2006, s. 12.

5. Metodologia ewaluacji 6.PR

Prowadząc niniejszą ewaluację zespół badawczy kierował się zasadami przewodnimi gwarantującymi wysoką jakość i profesjonalizm świadczonej usługi oraz skuteczność realizacji założonych celów. Ewaluatorzy opierali się na Podręcznikach Komisji Europejskiej i odwoływali się do metodologii ewaluacji wypracowanej w Unii Europejskiej (zarówno doświadczeń DG-Regio - podręczniku MEANS jak i metodologii DG-Budżet). Zespół badawczy czerpał z własnych doświadczeń ewaluacyjnych, a także z dotychczasowych praktyk ewaluacyjnych prowadzonych w odniesieniu do funduszy pomocowych w Polsce oraz do funduszy unijnych w innych krajach UE. Podczas badania prowadzono intensywne konsultacje z Zamawiającym.

Niniejszy proces badawczy był zorientowany na praktyczne użycie wyników (*utilization focused approach*). Oznacza to z jednej strony rozpoznanie potrzeb informacyjnych Zamawiających, z drugiej zaś komunikatywność i przejrzystość raportu, praktyczny charakter rekomendacji.

Badanie realizowane było przy z góry określonych założeniach i ryzykach. Niestety, większość z nich wystąpiła podczas prowadzenia przedkładanej ewaluacji. Mowa tu przede wszystkim o ograniczonym dostępie do informacji na temat przebiegu realizacji 6.PR w Polsce, co utrudniało analizę danych wtórnych (*desk research*)¹¹. Nie jest to wynik złej woli pracowników Krajowego Punktu Kontaktowego i Regionalnych Punktów Kontaktowych, którzy, w miarę możliwości służyli podstawowymi informacjami, lecz samego systemu zbierania danych na temat realizacji Programów Ramowych w UE. Informacje te, udostępnione na stronie www.cordis.europa.eu, są bowiem niepełne i rozproszone. Być może ten stan rzeczy można tłumaczyć tym, iż 6.PR jest jeszcze w trakcie realizacji.

W efekcie jednak dostęp do pełniej dokumentacji był znacznie ograniczony. Wykonawca próbował temu przeciwdziałać i sporządził listę dokumentów potrzebnych do przeprowadzenia badania. Próbowano w ten sposób zidentyfikować luki informacyjne w programie we wczesnej fazie realizacji projektu ewaluacyjnego. **Najważniejszym problemem okazały się: brak jednolitych i aktualnych opracowań statystycznych dotyczących projektów z udziałem polskich instytucji naukowych i**

¹¹ Analiza taka w badaniu ewaluacyjnym ma niebagatelne znaczenie: można posiłkować się tu dwoma rodzajami dokumentów: wszystkimi opublikowanymi dokumentami, raportami i opracowaniami przygotowanymi przez ekspertów i instytucje, a także szczegółowymi badaniami w danej dziedzinie. Przegląd dokumentów programu może dostarczyć ewaluatorowi informacji dotyczących okoliczności wdrażania programu oraz jego otoczenia i w ten sposób pozwolił umieścić efekty programu w odpowiednim kontekście. Może to stanowić podstawę do dalszego gromadzenia danych pierwotnych.

przedsiębiorstw (zarówno projektów koordynowanych w Polsce, jak tych z udziałem polskich partnerów), brak pełnego zestawienia wszystkich polskich koordynatorów oraz polskich partnerów w projektach (wraz z danymi kontaktowymi: mail, telefon), brak opisu wszystkich projektów koordynowanych w Polsce, wraz z podaniem ich budżetów oraz przyznanych dotacji. Utrudniało to przede wszystkim tak podstawową kwestię, jak określenie liczby badanych projektów (pamiętać przy tym należy, iż rozróżnić wśród nich należało także zakończone od realizowanych, co ze względu na wyżej opisane braki również sprawiało trudności)!

W konsekwencji, dla wyników badania bardzo duże znaczenie miał fakt, iż w Polsce praktycznie nie istnieje autonomiczny względem Komisji Europejskiej system zbierania informacji na temat aktywności polskich zespołów badawczych w Programach Ramowych. Podstawą owego systemu winna być zintegrowana baza danych *on-line*, w której poszczególne rekordy byłyby uzupełniane przez polskich beneficjentów w sposób obligatoryjny. Baza taka powinna obejmować nie tylko dane formalne (lista polskich koordynatorów i partnerów wraz z danymi teleadresowymi, lista projektów koordynowanych w Polsce, lista projektów, w której polskie zespoły uczestniczą na zasadzie partnerstwa) ale także dane finansowe (przyznane dotacje na poszczególne projekty) oraz wskaźniki merytoryczne na poziomie produktów i rezultatów projektów tak, aby można było w pełni mierzyć efekty tych przedsięwzięć. Mimo ogromnej pracy i aktywności J. Supła i A. Siemaszki na tym polu, ich opracowania dotyczą wybranych fragmentów aktywności polskich podmiotów w 6.PR.

W rezultacie, biorąc pod uwagę ogromną liczbę uczestników projektów (1702 podmioty) oraz niepełne, rozproszone informacje na ich temat, uznano iż badaniem zostaną objęte **te projekty, w których polskie instytucje pełnią rolę koordynatorów, czyli są w pełni odpowiedzialne za realizację i rozliczenie przedsięwzięcia. Badaniu poddano tylko te projekty, które zostały zakończone do 1 października 2007 r.** (aneks nr 2). Zabieg ten, przy odwołaniu się do dostępnego piśmiennictwa na temat realizacji 6.PR w Polsce oraz z zakresu teorii i praktyki prowadzenia ewaluacji, nie tylko pozwolił zminimalizować ryzyko wyciągnięcia błędnych wniosków opartych na niepewnych przesłankach, ale również umożliwił zawężenie pola badania dokładnie do wyznaczonych celów.

W badaniu wykorzystano również wyniki badań ankietowych. Ankieta, rozesłana drogą e-mailową, o precyzyjnej, zamkniętej kafeterii miała na celu zbadanie indywidualnych motywacji, przekonań i odczuć związanych z przedmiotem badania; uzupełnienie informacji

brakujących w dokumentach (danych zastanych), zdobycie informacji bezpośrednio od beneficjentów. Wzór ankiety - aneks nr 3. Niestety i tu napotkano poważną barierę, jaką okazał się niewysoki procent odpowiedzi na ankiety rozesłane do koordynatorów polskich projektów. Zakładano, iż ponad 75% koordynatorów wypełni ankiety. Niestety, mimo licznych próśb i upomnień, stopień zwrotu ankiet wyniósł 32%. Biorąc pod uwagę stosunkowo krótki czas na przeprowadzenie badania podjęto decyzję o pracy na dostępnych danych. Dzięki takiemu elastycznemu podejściu udało się wypełnić cel badania, choć należy pamiętać, iż prezentowanych niżej wniosków nie można bez zastrzeżeń ekstrapolować na wszystkie polskie podmioty biorące udział w 6.PR. W wyniku ewaluacji udało się jednak uchwycić główne tendencje w realizacji 6.PR w Polsce, łącznie z określeniem efektywności finansowej udziału w nim Polskich Zespołów Badawczych.

W ewaluacji zadano pytania dotyczące odpowiedniości, użyteczności, skuteczności oraz wydajności finansowej interwencji publicznej w ramach 6.PR. Zestaw pytań badawczych został rozszerzony w stosunku do oferty badawczej, a zakres analizy objął nie tylko aspekty finansowe realizacji 6.PR.

W przypadku **odpowiedniości** skoncentrowano się na trafności priorytetów z punktu widzenia beneficjentów i twórców programu, głównie poprzez zestawienie wysokości dostępnych alokacji na poszczególne priorytety oraz działania z preferencjami priorytetów i działań wykazanymi przez beneficjentów.

Pod pojęciem **użyteczności** rozumie się stopień zaspokojenia potrzeb beneficjentów, mierzony relacją projektów złożonych w stosunku do projektów wybranych do realizacji.

Skuteczność rozumiana jest jako efektywność systemu i procesu wdrażania 6.PR, czyli analiza sposobu realizacji celów przez beneficjentów. Najważniejszym zagadnieniem jest tu sposób wykorzystania przez beneficjentów instrumentów 6.PR.

Pod pojęciem **wydajności** finansowej rozumie się przede wszystkim ocenę racjonalności finansowej projektów (głównie procesu dofinansowania i realizacji kontraktów), a także roli 6.PR w realizacji polityki rozwoju sektora B+R w Polsce. Pytania w tej kwestii dotyczą możliwości realizacji projektów prowadzonych przez polskich koordynatorów bez dofinansowania z 6.PR, a także roli dotacji z 6.PR w nakładach na sferę B+R w Polsce.

6. Charakterystyka badanych projektów

Zgodnie z danymi otrzymanymi w październiku 2007 r. z Krajowego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych Unii Europejskiej (KPK) do finansowania w ramach 6.PR zgłoszono co najmniej **6960** projektów z uczestnictwem co najmniej jednego zespołu z Polski (tab.4)

Tab. 4 Liczba projektów zgłoszonych do realizacji w ramach 6.PR z uczestnictwem co najmniej jednego zespołu z Polski (na podstawie danych z KPK).

Priorytety, działania	2003	2004	2005	2006	nie określono	suma
LIFE	205	108	90			403
IST	586	105	563	83		1337
NANO	559	78	151			788
AERO	43	60	73			176
FOOD	79	90	55	1		225
SUS	330	319	99	3	3	754
CITI	200		123			323
Policy	113	128	66	18	1	326
SME	640	51	264			955
INCO	10	34	7		3	54
ERA-NET	27					27
INNOV	54	28	84	6		172
Hr&M	258	332	352	67	204	1213
INFRA	44	49	4			97
S&S	31	52	5	1		89
EUROATOM	7	8	6			21
suma	3186	1442	1942	179	211	6960¹²

Jak wynika z powyższego zestawienia, najwięcej projektów (prawie połowa projektów w analizowanym okresie) zgłoszono w roku 2003 (ponad 3 tys. projektów), o ponad 1 tys.

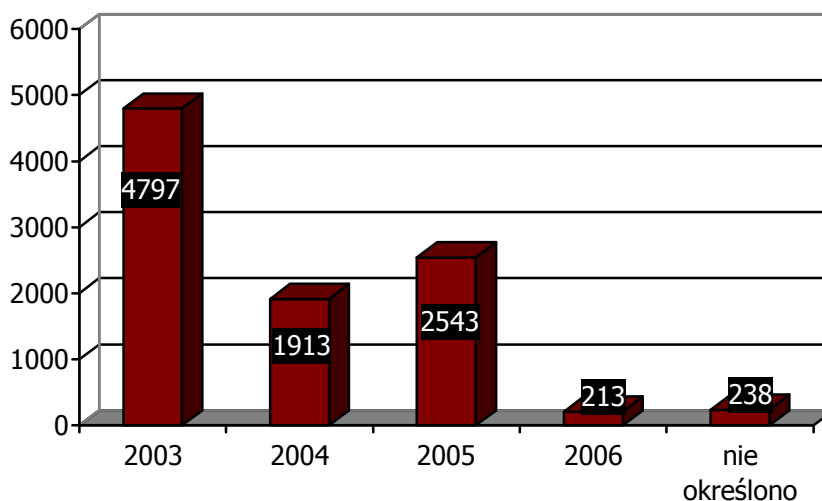
¹² Nie uwzględniono projektów z działania R&I.

mniej w roku 2005 (prawie 2 tys.), jeszcze mniej w roku 2004 (mniej niż 1.5 tys.). Najmniej projektów zgłoszono w roku 2006 – tylko około 179.

We wspomnianych 6960 projektach uczestniczyło **9704** zespołów z Polski, a więc niektóre z nich zgłaszały do realizacji więcej niż jedno przedsięwzięcie (średnio przypada 1.4 projektu na jeden zespół).

Liczbę zespołów z Polski zgłaszających się do realizacji projektów z 6.PR w poszczególnych latach przedstawia poniższa rycina.

Ryc. 1. Liczba zespołów z Polski zgłaszających do realizacji projektów z 6.PR w poszczególnych latach.

Najwięcej zespołów z Polski zgłosiło się do realizacji projektów w roku 2003, nieco mniej w 2005, następnie w 2004, a najmniej w 2006 r. W każdym roku zespoły średnio deklarowały chęć udziału w więcej niż jednym projekcie. Zjawisko takie nie jest niczym nadzwyczajnym w programach finansowanych ze środków UE. Projekty takie cieszą się największym powodzeniem w początkowej fazie ich wdrażania, później, ze względu na wyczerpywanie się środków, odrzucenie części wniosków, zainteresowanie to słabnie.

Tab. 5. Liczba projektów zaakceptowanych do realizacji w ramach 6.PR z uczestnictwem co najmniej jednego zespołu z Polski.

Priorytety, działania	2003	2004	2005	2006	nie określono	suma
LIFE	44	9				53
IST	77	22	103	4		206
NANO	88	11	28			127
AERO	15	18	24			57

FOOD	23	22	17	1		63
SUST	67	88	29	3	3	190
CITI	28		26			54
Policy	32	27	24	18	1	102
SME	82	16	24			122
INCO	9	4	1		3	17
ERA-NET	26					26
INNOV	17	15	17	6		55
HR&M	37	40	57	15	21	170
INFRA	12	18	4			34
S&S	2	6	5	1		14
EUROATOM	4	1	6			11
suma	563	297	365	48	28	1301 ¹³

Łączna wielkość dofinansowania dla projektów realizowanych z udziałem co najmniej jednego zespołu z Polski wyniosła 4 568 790 550 EUR. W priorytecie IST na realizację projektów podpisano umowy o najwyższej łącznej wartości – 877 298 483 EUR (równocześnie największa liczba realizowanych projektów)¹⁴. I odwrotnie: projekty o umowach o najniższej łącznej wartości umów realizowano w ramach S&S – 7 600 367 EUR. Z analizy wielkości dofinansowania pod kątem poszczególnych instrumentów wynika, że najwyższe dofinansowanie otrzymały projekty w ramach IP 2 314 115 735 EUR, a najniższe CA 177 205 287 EUR.

Średnia wartość umowy projektu wyniosła około 351 752 EUR, lecz projekty o największych wartościach kontraktów realizowane były w ramach działania INFRA (11 585 426 EUR), a najmniejszych – w ramach INCO (tylko 505 939 EUR). Projekty o średniej najniższej wartości kontraktu zrealizowano w ramach instrumentu SSA (774 662 EUR), a o największej – w ramach instrumentu IP (9 974 637 EUR) (porównaj tab. 6).

Tab. 6. Dofinansowanie z UE (EUR) 1301 projektów realizowanych z udziałem przynajmniej 1 polskiego zespołu opracowanie własne na podstawie danych KPK.

Priorytety, działania	CA	II	IP	MCA	NOE	SME	SSA	STP	nie określ.	suma
LIFE	5039645		127304442		95 680 000		2 586 849	42408866		273 019 802

¹³ Nie uwzględniono projektów z działania R&I.

¹⁴ Wartości podawane w niniejszej pracy dotyczą wartości umów (kontraktów), a nie refundacji faktycznie ponoszonych kosztów.

IST	11208264		543168971		114 976 304		27 041 320	180903624		877 298 483
NANO	8037575		469736147		75 770 000		7 106 609	81290489		641 940 820
AERO	3589400		321287134				3 489 285	79041382		407 407 201
FOOD	5269585		235478482		120 963 765		10 051 348	37712112		409 475 292
SUS	28639941		555044746		136 825 439		11 841 300	131043374		863 394 799
CITI	4382001		41366813		26 000 000		852 160	31039888		103 640 862
Policy	16444519						6 001 496	96649819		119 095 834
SME	3508811					10916018	699 330		7646458	121 014 767
INCO	1199998		755000				3 118 133	3527846		8 600 977
ERA-NET	66388298						328 500			66 716 798
INNOV	20261610						34 717 043			54 978 653
Hr&M				164 454 382			480 623		17205288	182 140 293
INFRA	2535640	17441689					41 394 748		17555729	393 904 505
S&S							6 773 075	827292		7 600 367
EUROATOM	700000		19974000		6 352 000			11535097		38 561 097
suma	177 205 287	17441689	231411575	164454382	576 567 508	10916018	156 481 818	695979789	20040905	4 568 790 550

Projekty koordynowane przez polskie instytucje

Według dostępnych danych z KPK (stan na 17 lipca 2006 r.) z **1301** projektów realizowanych z udziałem co najmniej jednego polskiego zespołu **171** przedsięwzięć koordynowanych jest przez polskich badaczy. Stanowi to 13.1% wszystkich projektów z udziałem polskich instytucji naukowo-badawczych i instytucji niepublicznych, uznanych za beneficjentów 6.PR.

Rolę koordynatorów w projektach pełniły zwykle instytucje publiczne (w 90% projektów). Tylko 17 projektów koordynowały instytucje niepubliczne (w tym 8 fundacji, 8 przedsiębiorstw i 1 stowarzyszenie). Spośród instytucji niepublicznych największą liczbę projektów (5) koordynowała Fundacja Uniwersytetu im Adama Mickiewicza w Poznaniu, a pozostałe instytucje koordynowały tylko po jednym projekcie.

W przypadku instytucji publicznych, najczęściej rolę koordynatora pełniły uczelnie wyższe (80 projektów), a wśród nich najwięcej projektów koordynowały uniwersytety (41 projektów, w tym najwięcej - 8 projektów prowadził Uniwersytet Warszawski, 7 – Łódzki, a 6 – Uniwersytet im Adama Mickiewicza w Poznaniu), mniej politechniki (w sumie 22 projekty, w tym najwięcej po 4 projekty koordynowały Politechnika Łódzka i Wrocławska, mniej – po 3 Politechnika Śląska i Wrocławska), akademie (14 projektów), a najmniej (3 projekty) różne prywatne szkoły wyższe.

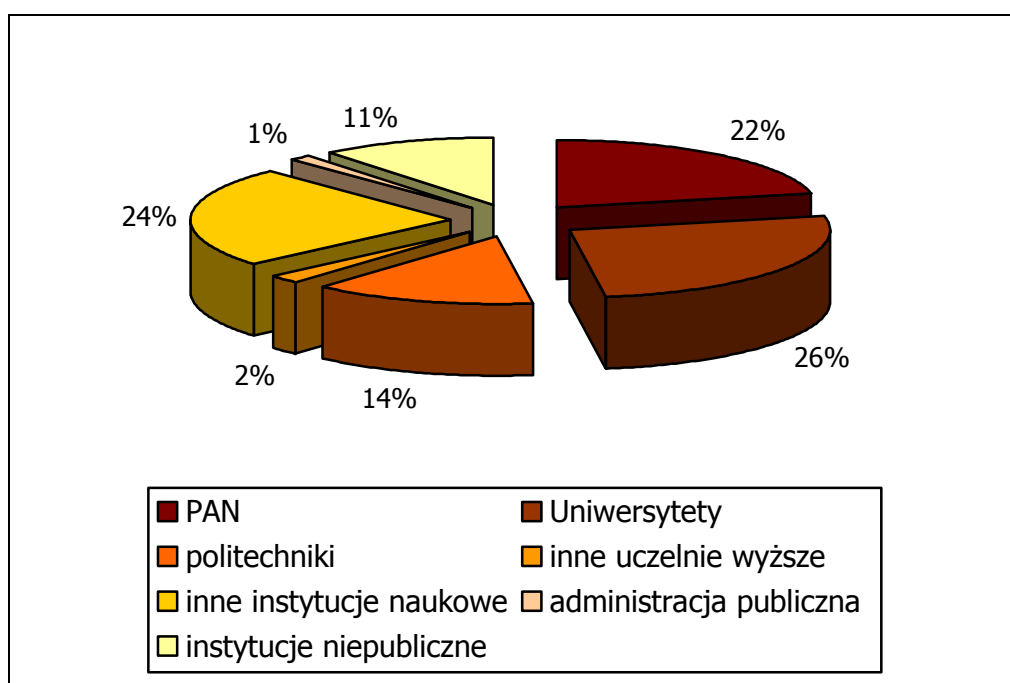
Dla 34 projektów koordynatorem były jednostki Polskiej Akademii Nauk (w tym najwięcej projektów – 13 koordynował Instytut Podstawowych Problemów Techniki). Inne instytuty pełniły rolę koordynatora w 38 projektach (w tym najwięcej – 3 projekty prowadził

Instytut Medycyny Pracy im. Nofera). Dwa Urzędy Marszałkowskie (Małopolski i Mazowiecki) koordynowały po jednym projekcie (ryc. 2).

Czas trwania projektów

Planowany czas trwania realizacji badanych projektów wynosił od 10 do 48 miesięcy, a w jednym przypadku nawet 60 miesięcy (projekt *Environmental cancer risk, nutrition and individual susceptibility* realizowany w ramach 5. Priorytetu, instrument NOE przez Instytut Nofera). Większość projektów stanowią przedsięwzięcia czteroletnie, których było 52 (30%), jednoroczne i dwuletnie – po 32 projekty (po 19%) oraz trzyletnie – 20 projektów (12%).

Ryc. 2. Zestawienie procentowe rodzajów instytucji koordynujących projekty realizowane w Polsce (opracowanie własne na podstawie danych KPK).

Priorytety i działania realizowane w 171 projektach koordynowanych przez polskie instytucje
171 projektów prowadzonych w Polsce wpisuje się w następujące priorytety i działania 6.PR:

Priorytet 1. Nauki przyrodnicze: genomika i biotechnologia dla zdrowia człowieka (LIFE): 1 projekt

Priorytet 2. Technologie społeczeństwa informacyjnego (IST): 10 projektów

Priorytet 3. Nanotechnologie i nanonauki, materiały wielofunkcyjne oparte na wiedzy, nowe procesy produkcyjne i urządzenia (NANO): 5 projektów

Priorytet 4. Aeronautyka i przestrzeń kosmiczna (AERO): 4 projekty

Priorytet 5. Jakość i bezpieczeństwo żywności (FOOD): 6 projektów

Priorytet 6. Zrównoważony rozwój, zmiany globalne i ekosystemy (SUST): 9 projektów

Priorytet 7. Obywatele i sprawowanie władzy w społeczeństwie opartym na wiedzy (CITI): 3 projekty

Horyzontalne działania badawcze z udziałem MŚP (SME): 2 projekty

Działania na rzecz współpracy międzynarodowej (INCO): 6 projektów

Badania i innowacje (INNOV): 2 projekty

Zasoby ludzkie i mobilność (HR&M): 105 projektów

Infrastruktura badawcza (INFRA): 0¹⁵ projektów

Nauka i społeczeństwo (S&S): 1 projekt.

Niemal we wszystkich priorytetach i działaniach realizowano zatem nieliczne przedsięwzięcia, z wyjątkiem działania „zasoby ludzkie i mobilność”, w które wpisano 105 projektów, co stanowi 61,4% wszystkich badanych przedsięwzięć. Wśród priorytetów największym powodzeniem cieszył się 2. i 6., w których zrealizowano odpowiednio 10 i 9 projektów (14% i 12,6 %).

Instrumenty 6 PR stosowane w polskich projektach

W polskich projektach zastosowano 7 spośród 9 instrumentów proponowanych w 6.PR:

- Projekty zintegrowane (IP): 1 projekt
- Sieci doskonałości (NoE): 2 projekty
- Projekty badawczo-rozwojowe lub projekty innowacyjne (STREP): 14 projektów
- Działania wspomagające (SSA): 51 projektów
- Specjalne projekty badawcze dla MŚ: badania dla przedsiębiorstw (CRAFT): 2 projekty
- Działania promujące infrastrukturę badawczą (II) : 1 projekt
- System stypendiów Marii Curie (MCA): 100 projektów (tab. 7)

¹⁵ Dane za: J. Supel, A. Siemaszko 2006, s. 21, Tabela 7.1. *Liczba koordynowanych projektów w krajach UE-25*. Według danych przekazanych przez J. Supla w październiku 2007 r., w działaniu: Infrastruktura badawcza realizowany był realizowany 1 projekt *Porta Optima Study*, koordynowany przez Instytut Chemii Bioorganicznej PAN.

Tab. 7. Projekty koordynowane przez polskich badaczy, z uwzględnieniem podziału na priorytety, działania i instrumenty (stan na 17 lipca 2006 r.).

Priorytet/Instrument	IP	Noe	STREP	SSA	CA	CLR	CRAFT	II	MCA	RAZEM
LIFE				1						1
IST	1		6	3						10
NANO		1	1	3						5
AERO			2	2						4
FOOD		1	1	4						6
SUST			1	8						9
CITI			2	1						3
SME							2			2
HR&M				5					100	105
POLICY			1	1						2
INNOV				14						14
R&J				2				1		3
S&S				1						1
INCO				6						6
INFRA										0
ERA-NET										0
EUROATOM										0
RAZEM:	1	2	14	51	0	0	2	1	100	171

Budżety projektów: wartość interwencji publicznej z UE

W sumie wartość badanych projektów wynosi 123 906 881 EUR, a wartość dofinansowania tych projektów 106 749 392 EUR (średnie dofinansowanie wyniosło więc 86%). Średnia arytmetyczna wartość umowy o dofinansowanie projektu wynosi 624 265 EUR, ale mediana jest zdecydowanie niższa – 249 984 EUR. Najniższe dofinansowanie (10 200 EUR) przyznano trwającemu 26 miesięcy projektowi *Promoting of Polish participation in GMES*, koordynowanemu przez Centrum Badań Kosmicznych PAN realizowanemu w ramach instrumentu SSA, priorytet 4. Najwyższe dofinansowanie 110 00 000 EUR (10% całej sumy) przyznano najdłużej trwającemu projektowi (60 miesięcy)

- *Environmental cancer risk, nutrition and individual susceptibility* realizowany w ramach 5. Priorytetu, instrument NOE przez Instytutu Nofera.

W 97 projektach z zakresu MCA (46% wszystkich projektów) łączna wartość dofinansowania wyniosła 36 213 584 EUR (34% łącznej kwoty dofinansowania). Zgodnie z założeniami, wszystkie projekty dofinansowane były w 100%. Średnia arytmetyczna wartość projektu wyniosła 373 335,9 EUR, a mediana 265 003 EUR. Czas trwania projektów został zaplanowany od 12 do 36 miesięcy. Najniższe dofinansowanie dla projektu wyniosło 14 175 EUR (projekt trwający 12 miesięcy, tylko 1 zespół uczestniczący w projekcie), a najwyższe wyniosło 2 745 560 EUR dla projektu trwającego 48 miesięcy w którym brało udział 10 zespołów.

Podpisano umowy na dofinansowanie 51 projektów SSA (30% analizowanych projektów) o łącznej wartości dofinansowania 14 672 864 EUR (14% łącznej kwoty dofinansowania) i łącznej wartości projektów wynoszącej 17 077 827 EUR, a więc średnia wartość dofinansowania projektu w ramach tego instrumentu wyniosła 86%. Minimalne dofinansowanie projektu wyniosło poniżej 60%, a maksymalne 100%. Pełne dofinansowanie otrzymała prawie połowa projektów realizowanych w ramach SSA. Średnia arytmetyczna wartość umowy na dofinansowanie wyniosła 287 703,2 EUR a zbliżona do tej średniej mediana – 255 532 EUR. Najniższe dofinansowanie dla projektu wyniosło 10 200 EUR (projekt dofinansowany w 100% trwający 26 miesięcy z jednym zespołem uczestniczącym), a najwyższe 770 650 EURO (osiemnastomiesięczny projekt z dwunastoma uczestniczącymi zespołami, dofinansowany w 77%).

W ramach Projektów badawczo-rozwojowych lub innowacyjnych (STREP) podpisano umowy na dofinansowanie stosunkowo niedużej liczby przedsięwzięć (17). Ich wartość dofinansowania jest jednak wysoka: 29 804 083, co stanowi 28% łącznej wartości grantów. Średnia wartość dofinansowania wynosi 1 753 181 EUR, a mediana nieco więcej – 1 772 390 EUR. Projekty w tej grupie były średnio dofinansowane w 71% (od 38-100%). Minimalna wartość dofinansowania wyniosła 698 000 EUR (projekt trwający 2 lata, dofinansowany w 38% realizowany przez 11 zespołów), a maksymalna wielkość grantu wyniosła 2 990 710 EUR (trzyletni projekt realizowany przez 11 zespołów).

W ramach Specjalnych projektów badawczych dla MŚP: badania dla przedsiębiorstw (CRAFT) podpisano umowę na dofinansowanie dwóch projektów 1 468 462 EUR (1% wartości analizowanych grantów). Realizację obu przedsięwzięć zaplanowano na 2 lata, z udziałem po 10 i 8 uczestników, a ich dofinansowanie wyniosło mniej niż 60%.

Całość powyższej analizy dopełniają dwa projekty: jeden realizowany w ramach Działań promujących infrastrukturę badawczą (II), dofinansowany w 100% o wartości 365 400 EUR (2 lata, jeden uczestnik) i drugi, z zakresu Projektów Zintegrowanych (IP), dofinansowany w 75% o wartości grantu 5 125 000 (30 miesięcy, 21 zespołów)

Projekty koordynowane przez polskie instytucje, zrealizowane do 1 października 2007 r.

Z danych udostępnionych przez KPK wynika, iż do 1 października 2007 r. zakończono realizację **75 projektów** koordynowanych przez **39 polskich instytucji**. Projekty te poddano badaniu pogłębionemu, składającemu się z analizy dostępnych dokumentów oraz ankiety rozesłanej do ich koordynatorów.

Koordynatorzy projektów w ramach 6.PR w Polsce

Struktura 39 instytucji koordynujących badane projekty przedstawia się następująco:

Instytucje publiczne:

1. Akademia Rolnicza w Krakowie (1 projekt)
2. Akademia Rolnicza im. A. Cieszkowskiego w Poznaniu (1 projekt)
3. Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu (1 projekt)
4. Centrum Badań Kosmicznych PAN w Warszawie (2 projekty)
5. Instytut Biologii Doświadczalnej im. Nenckiego PAN w Warszawie (1 projekt)
6. Instytut Centrum Zdrowia Matki Polski w Łodzi (1 projekt)
7. Instytut Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu (3 projekty)
8. Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach (1 projekt)
9. Instytut Fizyki Jądrowej im. H. Niewodniczańskiego PAN w Krakowie (1 projekt)
10. Instytut Immunologii i Terapii Eksperymentalnej PAN we Wrocławiu (1 projekt)
11. Instytut Katalizy i Fizykochemii Powierzchni PAN w Krakowie (3 projekty)
12. Instytut Logistyki i Magazynowania w Poznaniu (1 projekt)
13. Instytut Łączności w Warszawie (1 projekt)
14. Instytut Matematyki PAN w Warszawie (2 projekty)
15. Instytut Metalurgii i Nauk Metalurgicznych PAN w Krakowie (1 projekt)
16. Instytut Oceanologii PAN w Sopocie (1 projekt)
17. Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN w Warszawie (13 projektów)
18. Instytut Pszczelarstwa i Sadownictwa w Skierniewicach (1 projekt)
19. Politechnika Łódzka (1 projekt)

-
20. Politechnika Śląska (3 projekty)
 21. Politechnika Wrocławska (2 projekty)
 22. Pomorska Akademia Pedagogiczna w Słupsku (1 projekt)
 23. Spektrum Centrum Wspierania Współpracy Międzynarodowej w Poznaniu (1 projekt)
 24. Uniwersytet Białostocki (1 projekt)
 25. Uniwersytet Gdański (1 projekt)
 26. Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu (3 projekty)
 27. Uniwersytet im. M. Kopernika w Toruniu (2 projekty)
 28. Uniwersytet Jagielloński (1 projekt)
 29. Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medium w Krakowie (2 projekty)
 30. Uniwersytet Łódzki (3 projekty)
 31. Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu (1 projekt)
 32. Uniwersytet Warszawski (3 projekty)
 33. Uniwersytet Wrocławski (4 projekty)
 34. Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie (1 projekt)

Institucje niepubliczne:

1. Ecofys Polska Sp z o.o. w Poznaniu (1 projekt)
2. Fundacja Mobile Open Society Through Wireless Technology (MOST) w Warszawie (1 projekt)
3. Fundacja Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu (5 projektów)
4. Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi (1 projektów)
5. Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Elektryków (1 projekt)

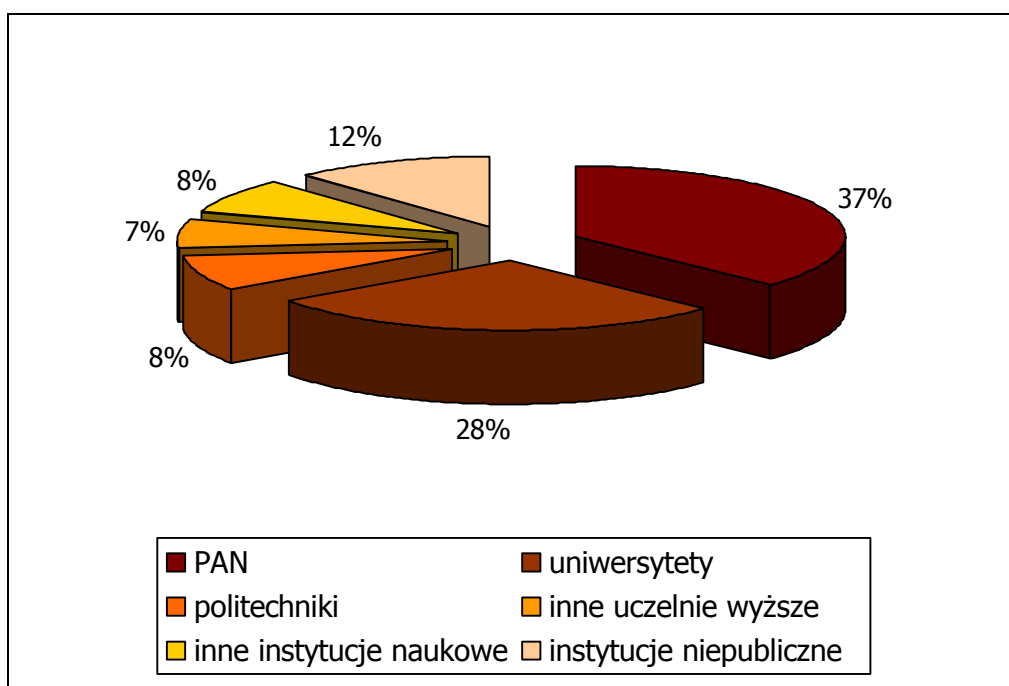
Jak wynika z powyższego zestawienia, zdecydowana większość polskich koordynatorów zrealizowanych projektów to instytucje publiczne. Działania 6.PR nie cieszyły się powodzeniem wśród podmiotów prywatnych.

Zarówno wśród instytucji publicznych, jak prywatnych niewiele realizowało więcej niż 1 projekt. Na tym tle wyraźnie wyróżnia się Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, który zrealizował najwięcej, bo 13 projektów (17.3%).

Struktura instytucji publicznych koordynujących projekty przedstawia się następująco: instytucje Polskiej Akademii Nauk - 28 projektów (37.3%), uniwersytety: 21 projektów (28.0%), inne uczelnie wyższe: 5 projektów (6.7%), politechniki - 6 projektów (8.0%), inne instytucje naukowe - 6 projektów (8.0%). Łącznie instytucje publiczne koordynowały 66 projektów, co stanowi 88.0% wszystkich badanych przedsięwzięć.

Wśród instytucji niepublicznych, które koordynowały łącznie 9 projektów, niemal wszystkie realizowały pojedyncze przedsięwzięcia. Na tym tle uwagę zwraca Fundacja Uniwersytetu im. A. Mickiewicza, która do 1 października 2007 r. zrealizowała 5 projektów, czyli 6.7%. (ryc. 3).

Ryc. 3. Zestawienie procentowe rodzajów instytucji koordynujących projekty zrealizowane do 1 października 2007 r.

Czas trwania projektów

Czas trwania realizacji badanych projektów wynosił od 5 do 36 miesięcy, co oznacza, iż nie przekraczał 3 lat. Większość stanowią projekty roczne, których było 32 (42.7%), projektów dwuletnich zrealizowano 17 (22.7%), a trzyletnich - 7 (9.3%). Czas trwania projektów był zatem stosunkowo krótki, co jest jednak zgodne z założeniami 6.PR w odniesieniu do przedsięwzięć wspomagających i szkoleniowych, które Polacy realizowali najczęściej, o czym niżej.

Priorytety i działania realizowane w polskich projektach

Priorytet 1. Nauki przyrodnicze: genomika i biotechnologia dla zdrowia człowieka (LIFE):
1 projekt

Priorytet 2. Technologie społeczeństwa informacyjnego (IST): 4 projekty

Priorytet 3. Nanotechnologie i nanonauki, materiały wielofunkcyjne oparte na wiedzy, nowe procesy produkcyjne i urządzenia (NANO): 6 projektów

Priorytet 4. Aeronautyka i przestrzeń kosmiczna (AERO): 3 projekty

Priorytet 5. Jakość i bezpieczeństwo żywności (FOOD): 4 projekty

Priorytet 6. Zrównoważony rozwój, zmiany globalne i ekosystemy (SUST): 8 projektów

Priorytet 7. Obywatele i sprawowanie władzy w społeczeństwie opartym na wiedzy (CITI): 2 projekty

Horyzontalne działania badawcze z udziałem MŚP (SME): 1 projekt

Działania na rzecz współpracy międzynarodowej (INCO): 1 projekt

Badania i innowacje (INNOV): 2 projekty

Zasoby ludzkie i mobilność (HR&M): 41 projektów

Infrastruktura badawcza (INFRA): 1 projekt

Nauka i społeczeństwo (S&S): 1 projekt

Niemal we wszystkich priorytetach i działaniach realizowano zatem nieliczne przedsięwzięcia, z wyjątkiem działania „zasoby ludzkie i mobilność”, w które wpisano 41 projektów, co stanowi 54.7% wszystkich badanych projektów. Wśród priorytetów największym powodzeniem cieszył się 6., w którym zrealizowano 8 projektów (10.7%).

Instrumenty 6 PR stosowane w polskich projektach

W polskich zrealizowanych do 1 października 2007 r. projektach zastosowano 4 spośród 9 instrumentów proponowanych w 6 PR:

- Projekty badawczo-rozwojowe lub projekty innowacyjne (STREP): 3 projekty,
- Działania wspomagające (SSA): 35 projektów,
- Specjalne projekty badawcze dla MŚ: badania dla przedsiębiorstw (CRAFT): 1 projekt,
- System stypendiów Marii Curie (MCA): 36 projektów.

Uwagę zwraca brak zastosowania nowych instrumentów: NoE i STREP (tab. 8).

Tab. 8. Zrealizowane projekty koordynowane w Polsce (stan na październik 2007 r.) - zestawienie według priorytetów i instrumentów.

Priorytet/Instrument	IP	NoE	STREP	SSA	CA	CLR	CRAFT	II	MCA	RAZEM
LIFE				1						1
IST				4						4

NANO			1	5					6
AERO			1	2					3
FOOD				4					4
SUST				8					8
CITI			1	1					2
SME							1		1
HR&M				5				36	41
POLICY									
INNOV									
R&J				3					3
S&S				1					1
INCO				1					1
INFRA									0
ERA-NET									0
EUROATOM									0
RAZEM:			3	35			1	36	75

Budżety projektów: wartość interwencji publicznej z UE

Ogółem wartość dofinansowania badanych projektów wynosi **14 134 800.31 EUR**. Średnia arytmetyczna wartości umowy o dofinansowanie projektu wynosi 188 464 EUR, ale mediana jest już zdecydowanie niższa – 50 000 EUR. Najniższe dofinansowanie (10 200 EUR) przyznano trwającemu 26 miesięcy projektowi *Promoting of Polish participation in GMES* koordynowanemu przez Centrum Badań Kosmicznych PAN realizowanemu w ramach instrumentu SSA, priorytet 4. Najwyższe dofinansowanie 2 183 532 Euro (15% całej sumy) przyznano na trwający 36 miesięcy projekt *Dynamics in Nano-scale Materials Studied with Synchrotron Radiation* koordynowany przez Instytut Katalizy i Fizykochemii Powierzchni, Polska Akademia Nauk, realizowany w ramach instrumentu STREP, priorytet 3.

W 36 projektach z zakresu MCA (48% wszystkich projektów) łączna wartość dofinansowania wyniosła 1 877 823.5 EUR (13.3% łącznej kwoty dofinansowania). średnia arytmetyczna wartości umowy o dofinansowanie projektu wyniosła 52161.76 EUR, a mediana wyniosła 40 000 EUR. Maksymalne dofinansowanie badanych projektów MCA: 182 688 EUR, zaś minimalne: 14 175 EUR.

35 projektom z zakresu SSA (46.6% wszystkich badanych przedsięwzięć) przyznano 6 817 853.81 EUR (48.2% łącznej kwoty dofinansowania). Średnia arytmetyczna wartości

umowy o dofinansowanie projektu 194 795.82 EUR, mediana wyniosła niewiele mniej: 159 874 EUR. Największy grant wyniósł 662 000 EUR, zaś najmniejszy – 10 200 EUR.

3 projekty z zakresu STREP stanowią 4% wszystkich projektów, ale wartość ich dofinansowania wynosi 4 880 922 EUR, co stanowi 34,5 % łącznej wartości grantów. Są to największe pod względem finansowym projekty, na co wskazuje średnia dofinansowania (1 626 974 EUR) i mediana w tej grupie (1 772 390). Największa wartość dofinansowania UE wśród projektów STREP wynosi 2 183 532 EUR, a minimalna 925 000 EUR.

Całość tego obrazu dopełnia 1 projekt z zakresu CREAFT (1.33%) o wartości 558 201 EUR (3.9%).

Największą liczbę „małych”, tzn. o niskim budżecie, projektów zrealizowano w ramach działania HR&M (41 projektów o średniej wartości 56 tys. EUR). W działaniu tym wkład UE w realizację projektów był wyniósł prawie 2,3 mln Euro. Projekty o największych budżetach realizowane były w priorytecie AERO.

7. Odpowiedniość 6.PR

7.1 Trafność priorytetów i instrumentów z punktu widzenia programu i beneficjentów

W niniejszym, koncentrującym się na aspektach finansowych badaniu założono, iż trafność priorytetów 6.PR w stosunku do potrzeb beneficjentów można określić m.in. za pomocą relacji alokacji finansowych. Im relacje alokacji finansowych w programie są bliższe zapotrzebowaniom beneficjentów, tym trafność jest większa (innymi słowy: alokacje finansowe na priorytety i działania są zbieżne z preferencjami beneficjentów, jeśli priorytety i działania o największych i najmniejszych alokacjach cieszą się odpowiednio największym i najmniejszym powodzeniem).

Bezpośrednie zestawienie alokacji finansowych w ramach 6.PR w stosunku do potrzeb beneficjentów uniemożliwia brak danych dotyczących wartości wszystkich umów o dofinansowanie projektów złożonych z udziałem polskich instytucji. Stąd badanie odpowiedniości oparto na strukturze samych wniosków złożonych z udziałem polskich zespołów (udział procentowy liczby wniosków z poszczególnych priorytetów i działań w stosunku do wszystkich projektów złożonych z udziałem polskich zespołów) oraz procentowej wartości podpisanych umów z poszczególnych priorytetów i działań w stosunku do łącznej wartości wszystkich umów.

Z alokacji środków finansowych w 6.PR wynika, iż dla Komisji Europejskiej najistotniejsze są projekty z następujących priorytetów i działań:

- 1) Technologie społeczeństwa informacyjnego - IST (20.71% całej alokacji)**
- 2) Nauki przyrodnicze: genomika i biotechnologia dla zdrowia człowieka - LIFE (12.89%)**
- 3) Zrównoważony rozwój, zmiany globalne i ekosystemy - SUST (12.11%)**
- 4) Zasoby ludzkie i mobilność – HR&M (9.03%)**
- 5) EUROATOM (7.03%)**

Z zestawienia (tab. 4) w rozdziale 5. wynika, iż najwięcej projektów z udziałem polskich instytucji zgłoszono w priorytecie IST (1337 projektów, co stanowi 19.2% wszystkich zgłoszonych przedsięwzięć z udziałem polskich zespołów) oraz działaniu HR&M (1213 projektów – 17.4 %), a najmniej w ramach EUROATOM (21 projektów – 0.3%) oraz

ERA-NET (27 projektów – 0.4%). W przypadku projektów realizowanych z udziałem instytucji polskich (tab. 5), IST jako priorytet przeważa (jest tam realizowanych 1301 projektów, co stanowi 15.8 % wszystkich 1301 przedsięwzięć).

Wyniki przedstawione wyżej (dotyczące liczby projektów złożonych i realizowanych) potwierdza obserwacja preferencji polskich zespołów co do poszczególnych priorytetów i działań¹⁶. Najwięcej polskich zespołów realizuje projekty w priorytecie IST (16.4% wszystkich polskich zespołów), następnie SUST (14.7 %), HR&M (10.7) oraz NANO i SME (po 10.2%) (tab. 9)

Tab. 9. Zestawienie zespołów z Polski realizujących projekty z uwzględnieniem priorytetów i działań oraz podziałem na lata, w których akceptowano poszczególne zespoły badawcze (stan na 7 marca 2007 r.).

Priorytety działania	2003	2004	2005	2006	nie określono	suma
LIFE	54	10				64
IST	103	28	137	5		273
NANO	122	13	39			174
AERO	16	19	31			66
FOOD	35	33	21	1		90
SUST	102	113	30	3	3	251
CITI	36		28			64
SME	114	22	38			174
Policy	37	27	28	21	1	114
INCO	28	4	1		3	36
ERA-NET	34					34
HR&M	46	41	58	15	22	182
INFRA	22	23	8			53
INNOV	28	39	25	7		99
S&S	2	9	5	1		17

¹⁶ Stopień (wskaźnik, współczynnik) sukcesu - iloraz liczby projektów finansowanych do wszystkich złożonych. Podobnie jak stopień sukcesu dla liczby projektów, w których brały udział zespoły z Polski, można przeanalizować stopień sukcesu dla liczby zespołów, która zgłaszała chęć udziału w projektach i/lub została zaakceptowana. Zgodnie z otrzymanymi danymi wskaźnik średni wskaźnik sukcesu dla zespołów jest nieco niższy niż dla projektów i wynosi prawie 18% (1706 zespołów zaakceptowanych, 9704 złożyło projekty).

Euratom	4	1	6			11
Suma	783	382	455	53	29	1702

Polskie instytucje naukowo-badawcze były zainteresowane i realizują bądź współrealizują projekty z zakresu:

- 1) Technologii społeczeństwa informacyjnego (IST)**
- 2) Zasobów ludzkich i mobilności (HR&M)**
- 3) Horyzontalnych działań badawczych z udziałem MŚP (SME),**
- 4) Nanotechnologii i nanonauki, materiałów wielofunkcyjnych opartych na wiedzy, nowych procesów produkcyjnych i urządzeń (NANO)**
- 5) Zrównoważonego rozwoju, zmian globalnych i ekosystemów (SUST).**

Preferencje dotyczące priorytetów i działań zespołów polskich - partnerów projektów zagranicznych nie są tożsame ze preferencjami koordynatorów polskich projektów.

W tej drugiej grupie przeważają zdecydowanie projekty z działania Zasoby ludzkie i mobilność (HR&M), które stanowią aż 61.4 % wszystkich projektów złożonych przez stronę polską.

Polskie instytucje naukowo-badawcze inicjują zatem projekty o charakterze instytucjonalno-pomocniczym, wspierające raczej Europejską Przestrzeń Badawczą, niżli budujące rzeczywiste jej struktury. W przypadku projektów czysto badawczych można mówić raczej o poszukiwaniu przez polskie instytucje partnerów z innych krajów UE i przyłączaniu się do większych przedsięwzięć.

Z powyższych spostrzeżeń wynika, iż zasadnicza część priorytetów i działań 6.PR oraz ich alokacji jest w pełni adekwatna do potrzeb polskich beneficjentów (porównaj ramka na s. 37). Potwierdzają to wyniki badania ankietowego. 95,8 % ankietowanych odpowiedziało, iż nie miało problemów z dopasowaniem celów własnego projektu z celem priorytetu i działania. Tyle samo ankietowanych twierdzi, że priorytety i działania odpowiadają rzeczywistym potrzebom społecznym. Ponadto beneficjenci uznali, iż budżet na działanie i priorytet, z którego korzystali był zdecydowanie wystarczający (16,7% ankietowanych) i raczej wystarczający (54,2% ankietowanych). Należy zatem uznać, iż nie tylko zakres tematyczny 6.PR, ale również proporcje w alokacjach finansowych są odpowiednie.

Do wyjątków należą Nauki przyrodnicze: genomika i biotechnologia dla zdrowia człowieka (LIFE) oraz EUROATOM (tab. 10). W przypadku EUROATOMU jest to o tyle wytłumaczalne, iż Polska nie prowadzi własnego programu atomowego¹⁷. Małe relatywnie zainteresowanie LIFE polskich instytucji wiązać należy ze stosunkową słabością polskich instytucji z sektora nauk biologicznych wobec dominacji instytucji z sektora nauk technicznych i inżynierskich¹⁸.

Tab. 10. Zestawienie odpowiedniości priorytetów i działań 6.PR dla polskich instytucji naukowo-badawczych (Opracowanie własne).

Priorytet/Działanie	Stopień adekwatności dla polskich instytucji
LIFE	○
IST	●
NANO	●
AERO	●
FOOD	●
SUST	●
CITI	●
POLICY	●
SME	●
INCO	●
INNOV	●
Hr&M	●
INFRA	●
S&S	●
ERA-NET	●
R&J	●
EUROATOM	○

Legenda:

○ - polskie instytucje nie korzystają z tego instrumentu

● - polskie instytucje korzystają z tego instrumentu (alokacje 6.PR i zapotrzebowanie są zrównoważone)

¹⁷ A. Siemaszko, J. Supel 2006, s. 10.

- - polskie instytucje korzystają z tego instrumentu (szczególnie duży popyt na alokacje).

¹⁸ *Strategia...2006*, s. 8

8. Użyteczność programu

8.1 Stopień zaspokojenia potrzeb potencjalnych beneficjentów

Stopień zaspokojenia potrzeb potencjalnych beneficjentów w badaniu interwencji publicznych w przypadku 6.PR można zweryfikować w sposób stosunkowo wiarygodny poprzez zestawienie liczby projektów złożonych do liczby projektów wybranych.

Współczynnik sukcesu dla projektów złożonych przez polskie instytucje i realizowanych z udziałem polskich beneficjentów wynosi około **19%**: na **6960** projektów złożonych, **1301** zostało zaakceptowanych¹⁹ (tab.11).

Co interesujące, w priorytetach i działaniach, w których złożono stosunkowo niewiele projektów, osiągnięto wysoki współczynnik sukcesu. Być może powodowała to właśnie mała konkurencja, pozwalająca zaakceptować do realizacji nie tylko najlepsze, ale również średnie projekty. Mogło być również i tak, że stosunkowo małe alokacje zniechęcały potencjalnych beneficjentów do składania projektów, co znów powodowało brak konkurencji sprzyjający wzrostowi współczynnika sukcesu. Warto przy tym zaznaczyć, iż program nie jest w pełni użyteczny jeśli chodzi o zaspokojenie potrzeb finansowych na poziomie projektów. 66,7% beneficjentów potwierdziło, iż wysokość przyznanej dotacji na realizację projektu nie była taka sama o jaką wnioskowano.

Zestawienie liczby projektów złożonych i zaakceptowanych złożonych z udziałem co najmniej jednego zespołu z Polski pokazuje, że w roku 2003 zaakceptowano około 17% złożonych projektów, w 2004 i 2005 około 20%, zaś w roku 2006 wskaźnik sukcesu wyniósł ponad 25%. Należy mieć jednak na uwadze prawdopodobieństwo wystąpienia przesunięcia czasowego – niektóre projekty złożone w jednym roku, zostały zaakceptowane dopiero w następnym, to jest najprawdopodobniej przyczyna wzrostu wskaźnika sukcesu w poszczególnych latach (tab. 12).

¹⁹ Najwyższy współczynnik sukcesu (aż 96%) został osiągnięty dla projektów zgłoszonych w ramach ERA-NET (27 projektów zgłoszonych, a zaakceptowanych 26). Następnie, pod względem wysokości współczynnika sukcesu plasuje się (EUROATOM). W priorytetach w których zgłoszono najwyższą liczbę projektów (IST i Hr&M) najwięcej projektów nie otrzymało dofinansowania (współczynnik sukcesu wyniósł tylko odpowiednio 15 i 14 %. Najniższy współczynnik sukcesu wystąpił w priorytecie LIFE (tylko 13 %). Ponadto, w ramach tego priorytetu w roku 2005 na 90 projektów złożonych, żaden nie został wybrany do dofinansowania.

Tab.11. Współczynnik sukcesu dla projektów w ramach 6.PR złożonych z udziałem co najmniej jednego zespołu z Polski, w poszczególnych priorytetach i działaniach, z podziałem na lata (dane KPK).

Priorytety działania	2003	2004	2005	2006	nie określono	suma
LIFE	21%	8%	0%			13%
IST	13%	21%	18%	5%		15%
NANO	16%	14%	19%			16%
AERO	35%	30%	33%			32%
FOOD	29%	24%	31%	100%		28%
SUS	20%	28%	29%	100%	100%	25%
CITI	14%		21%			17%
Policy	28%	21%	36%	100%	100%	31%
SME	13%	31%	9%			13%
INCO	90%	12%	14%		100%	31%
ERA-NET	96%					96%
INNOV	31%	54%	20%	100%		32%
Hr&M	14%	12%	16%	22%	10%	14%
INFRA	27%	37%	100%			35%
S&S	6%	12%	100%	100%		16%
EUROATOM	57%	13%	100%			52%
Suma	18%	21%	19%	27%	13%	19%

Tab.12. Współczynnik sukcesu dla projektów w ramach 6.PR w poszczególnych latach (na podstawie danych KPK).

Projekty	2003	2004	2005	2006	nie określono	Suma
Złożone	3186	1442	1942	179	211	6960
Wybrane	563	297	365	48	28	1301
Stopień sukcesu	17,67%	20,60%	18,80%	26,82%	13,27%	18,69%

Jak twierdzą A. Siemaszko i J. Supel, *Wyniki uzyskane w konkursach rozstrzygniętych do stycznia 2006 r. pokazują, że Polska zajęła w 6.PR 10-11 miejsce pod względem składanych wniosków i uzyskanych projektów. Lokujemy się w europejskiej „klasie średniej” pomiędzy Grecją, Belgią, Szwecją a Austrią i Finlandią*²⁰. Takie współczynniki sukcesu wiążą

²⁰ A. Siemaszko, J. Supel 2006, s. 10.

się w ocenie wspomnianych Autorów z trzema zasadniczymi czynnikami. W pierwszej fazie wynikało to z niewłaściwego doboru grup docelowych akcji promocyjnej i edukacyjnej dotyczącej 6.PR. KPK szkoliła i informowała te instytucje, które pozostały bierne i w zasadzie nie były zainteresowane uczestnictwem w 6.PR. Po drugie, wiązać to można ze słabością finansową i instytucjonalną instytucji naukowo-badawczych w Polsce. Po trzecie, rolę odegrała tu powszechna nadsubskrypcja, czyli nadmiar projektów i zapotrzebowań finansowych, powszechny we wszystkich krajach UE. Według wspomnianych Autorów polskie instytucje naukowo-badawcze potrafią sporządzać już aplikacje o bardzo wysokiej jakości, jednak do pełnego zakwalifikowania projektu brakuje kilku lub wręcz jednego punktu, co w konsekwencji rodzi uzasadnioną frustrację potencjalnych beneficjentów²¹. Pozycję polskich instytucji w procesie przygotowywania aplikacji wzmacnia fakt, iż kryteria wyboru projektów są w pełni dla nich zrozumiałe, co potwierdziła cała grupa ankietowanych koordynatorów projektów. Tym samym polskie instytucje mają orientację, które z elementów aplikacji są kluczowe w ocenie całego przedsięwzięcia.

W ocenie użyteczności programu analizuje się przede wszystkim możliwość rozwiązania przez interwencje publiczne problemów beneficjentów. W przypadku 6.PR można mówić o celach pozytywnych: nie tylko uzupełnieniu braków, co budowaniu nowych elementów.

W tym przypadku kryterium użyteczności można badać w odniesieniu do wartości dodanej projektów. Za najważniejsze efekty dodatkowe projektów, uzyskane przez beneficjentów uznać można: możliwość wymiany doświadczeń (79.2% beneficjentów), nowe kontakty z zagranicznymi instytucjami (70.8% ankietowanych beneficjentów) oraz utrwalenie dotychczasowych kontaktów (83.3%). Do innych istotnych wartości beneficjenci zaliczyli doświadczenia, związane z metodami zarządzania projektami, współfinansowanymi z UE (75%).

Do mniej istotnych efektów beneficjenci zaliczyli: zdobycie nowych doświadczeń, które można wykorzystać na zwiększenie szans w trakcie aplikowania o dofinansowanie nowych projektów (66,7%), wzrost kompetencji własnej instytucji (50%), zdobywanie nowych *know-how* (37,5%) oraz wzrost świadomości społecznej na temat B+R (20,8%). Taka hierarchia użyteczności projektów wydaje się być ściśle powiązana ze specyfiką polskich projektów, nastawionych na dziania typu *people to people*.

²¹ A. Siemaszko, J. Supel 2006, s. 9, 27 i 37; J. Supel, A. Siemaszko 2006, s. 14.

9. Skuteczność 6.PR

9.1. Proces wdrażania projektów 6.PR

Proces realizacji projektów przez polskiej instytucje naukowo-badawcze, finansowanych ze środków 6.PR jest w znacznej mierze zależny od kampanii informacyjnej i dostępu do danych na temat procesu aplikowania, wyboru i realizacji oraz zasad finansowania projektów.

Podstawowym źródłem informacji dla przebadanych instytucji, realizujących projekty były informacje ze strony internetowej (100%), analiza dostępnych dokumentów KE (75% ankietowanych), spotkania informacyjne, organizowane przez Krajowy Punkt Kontaktowy (70,8%). Do innych form beneficjenci zaliczają szkolenia (66,7%) oraz broszury, wydawane przez KPK (50%). Praca Krajowego Punktu Kontaktowego oceniana jest zdecydowanie dobrze (54,2%) i raczej dobrze (45,8%). Widać zatem z powyższego, iż podniesienie skuteczności polskich instytucji w realizacji swoich projektów leży w bardzo starannym prowadzeniu przez Krajowy Punkt Kontaktowy strony internetowej, zintensyfikowanie publikacji oraz staranniejsze dobieranie słuchaczy na szkolenia i spotkania informacyjne, tak aby były one wraz z dostępem do strony internetowej równorzędnym źródłem informacji dla beneficjentów.

Kolejnym elementem istotnym z punktu widzenia wdrażania projektu jest ocena projektu, a zwłaszcza termin ewaluacji projektu i termin podpisania kontraktu. W 91,7 % projektów badanych termin oceny, opisany w dokumentach i wytycznych KE został dotrzymany. Pozostali niedotrzymanie terminu oceny swoich projektów, wiązali z niewystarczającymi kompetencjami urzędników.

Dużym problemem natury formalnej był długi czas oczekiwania na podpisanie kontraktu (od czterech miesięcy w przypadku projektów HR&M do aż trzech lat - 1099 dni w przypadku projektów IST). Kwestia ta była już przedmiotem analizy J. Supła, nie będziemy go zatem tu szczegółowo omawiać. Problem ten, mający swoje źródło w procedurach KE dotyczył beneficjentów i wykonawców dostaw i usług w projekcie, niemniej jednak nie wpłynął na osiągnięcie zakładanych przez polskich beneficjentów celów projektu²². Nie wpływał także znacząco na harmonogram projektu. Jedynie 12.5% ankietowanych stwierdziło, iż w projekcie doszło do zmian w terminach jego realizacji, jednak wynikało to z faktu, iż działania przedłużano ze względu na strategiczne założenia oraz z tego powodu, iż prace realizowane w przedsięwzięciu były ściśle powiązane z konkursami w priorytecie lub z faktu, iż KE zgodziła się na dłuższy okres realizacji zadań. Konsorcjum projektu wnioskowało

wówczas o możliwość realizacji nowych produktów (dodatkowe warsztaty, dodatkowe katalogi).

Istotnym elementem procesu wdrażania projektów w ramach 6.PR są kwestie przepływów finansowych (ich płynności) oraz harmonogram realizacji projektów. Jak wynika z oceny dokonanej przez samych koordynatorów zakończonych projektów: 79% respondentów nie odnotowało żadnych problemów z przepływami finansowymi²³. Z pozostałych projektów opóźnienia w płatnościach w zdecydowany sposób utrudniały realizację projektu (4.2%) i raczej utrudniały w przypadku (16.7%).

Ze skutecznością realizacji projektów wiązała się także kwestia wkładu własnego. Nie była ona przedmiotem szczegółowych analiz, jednak na ważność tego zagadnienia i zjawiska z nim związane zwracali uwagę A. Siemaszko i J. Supel: [w 6.PR występują] *kłopoty z wygenerowaniem wkładu własnego dla jednostek rozliczających się trybie „kosztu pełnego”. W wielu jednostkach naukowych (szczególnie JBR i PAN) występuje zjawisko „klęski sukcesu” – realizacja kilku projektów europejskich powoduje wielkie kłopoty z wygenerowaniem wkładu własnego. Zbawienna jest dotacja MNiSW pokrywająca do 60% kosztów własnych (choćby sygnalizowany problem wysokości dotacji wynikający z zapisu „do 60%”, czyli od 0% do 60%)*²⁴.

Z powyższego wynika, iż KPK spełnia swoją rolę w procesie informowania potencjalnych beneficjentów. Po początkowych problemach²⁵, wsparcie polskich instytucji jest skuteczniejsze. Dużą rolę odgrywają materiały na stronie internetowej, stąd uwagę należy poświęcić temu kanałowi informacji na temat programów ramowych. W osiągnięciu efektu skuteczności projektów przeszkadzają raczej długie terminy oczekiwania na kontrakt (z winy KE), natomiast mimo opinii A. Siemaszki i J. Supla w badanych projektach nie ma problemów związanych z przepływami środków grantowych UE. Bariery tkwią raczej w potencjale finansowym i systemie dopełnienia budżetów projektów wkładem własnym.

9.2 Cele 6.PR a cele polskich beneficjentów

O celach 6.PR mowa już była w rozdziale 3 niniejszego opracowania. Cele polskich beneficjentów i sposób ich osiągnięcia można przeanalizować natomiast poprzez badanie sposobu korzystania z instrumentów 6.PR.

²² J. Supel 2007.

²³ Por. opinię A. Siemaszki i J. Supla 2006, s. 38: *Dodatkowym utrudnieniem jest zaleganie z wypłatą zaliczki lub refundacji przez KE [...] . Czasami zaległości sięgają wielu miesięcy, stwarzając konieczność kredytowania działań z własnych budżetów jednostek.*

²⁴ A. Siemaszko, J. Supel 2006, s. 38

²⁵ Por. rozdział 7.1

Zestawienie wszystkich projektów, realizowanych z udziałem przynajmniej jednej polskiej instytucji wskazuje, iż najczęściej polskie instytucje uczestniczą w projektach badawczo-rozwojowe lub projektach innowacyjnych (STREP) oraz projektach zintegrowanych (IP). Wykorzystanie różnych instrumentów jest relatywnie równe (Tab. 13).

Tab. 13. Liczba projektów zaakceptowanych do realizacji w ramach 6.PR z uczestnictwem co najmniej jednego zespołu z Polski, z uwzględnieniem podziału na priorytety, działania i instrumenty (stan na 17 lipca 2007 r.).(Opracowanie własne na podstawie danych KPK).

Priorytety, działania	CA	II	IP	MCA	NoE	SME	SSA	STREP	nie określono	suma
LIFE	4		15		10		6	18		53
IST	13		55		23		31	84		206
NANO	8		56		11		12	40		127
AERO	2		16				11	28		57
FOOD	4		18		9		19	13		63
SUSSt	21		57		18		28	66		190
CITI	6		11		6		2	29		54
Policy	19						11	72		102
SME	7					104	1		10	122
INCO	1		1				12	3		17
ERA-NET	24						2			26
INNOV	14						41			55
Hr&M				137			6		27	170
INFRA	1	19					7		7	34
S&S							13	1		14
EUROATOM	1		3		1			6		11
suma	125	19	232	137	78	104	202	360	44	1301

W przypadku projektów 171 projektów koordynowanych w Polsce (stan na lipiec 2006 r.), jak wynika z danych statystycznych zebranych przez J. Supla i A. Siemaszkę, aż 100 projektów dotyczyło stypendiów Marii Curie (MCA), 51 Działań wspomagających (SSA), a Sieci doskonałości (Noe) i Projekty badawczo-rozwojowe lub innowacyjne (STREP)

wykorzystano łącznie tylko w 3 przedsięwzięciach (porównaj tab. 14)²⁶. Warto podkreślić, iż to właśnie te dwa ostatnie instrumenty w zamyśle KE mają stanowić o specyfice 6.PR, służąc jego głównemu celowi – budowie Europejskiej Przestrzeni Badawczej.

Tab.14 Zestawienie projektów koordynowanych w Polsce (stan na lipiec 2006 r.), wg: J. Supel, A.Siemaszko 2006, s. 22, tabela 7.2

Instrument	IP	NoE	STREP	MCA	SSA	CA	CLR	CRAFT	II	Razem
Liczba projektów	1	2	14	100	51	0	0	2	1	171

Sytuacja przedstawia się podobnie gdy wziąć pod uwagę projekty zrealizowane do 1 października 2007 r. Zwraca brak zróżnicowania stosowanych instrumentów 6.PR do realizacji projektów koordynowanych w Polsce, zakończonych do 1 października 2007 r. Aż 36 przedsięwzięć mieści się w Systemie Stypendiów Marii Curie (MCA), a 35 w Działaniach wspomagających (SSA). Tylko 1 z przedsięwzięć to Projekt dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (SME). Wśród projektów, których realizację zakończono do 1 października 2007 r. nie odnotowano także żadnych, w których zastosowano by nowe instrumenty, a mianowicie: Sieci doskonałości (NoE) i Projekty badawczo-rozwojowe lub projekty innowacyjne (STREP).

Cechą charakterystyczną projektów z 6.PR koordynowanych przez polskie zespoły jest zatem koncentracja na rozdrobnionych przedsięwzięciach realizowanych poprzez stypendia i szkolenia, a nowe instrumenty 6.PR: Projekty badawczo-rozwojowe lub projekty innowacyjne oraz Sieci doskonałości, które uznano za *istotną innowację, ponieważ odchodzą od koncepcji finansowania dużej liczby projektów na rzecz finansowania spójnych, długoterminowych działań i partnerskich projektów badawczych*²⁷ w Polsce się nie sprawdziły. Można więc powiedzieć, iż Program Ramowy Badań i Rozwoju Technicznego w naszym kraju spełniał inną niż przewidziana rolę. Służył bowiem przede wszystkim do finansowania przedsięwzięć, które, jeśli nie będą kontynuowane, nie przyczynią się w znacznym stopniu do stworzenia wspólnej polityki badawczej oraz integracji potencjału naukowo-technicznego krajów członkowskich UE. Nie oznacza to jednak, iż nie są to

²⁶ Zestawienie danych przedstawiono za: J. Supel, A. Siemaszko 2006, s. 22, tabela 7.2. Jak stwierdzili autorzy, tylko nieliczni polscy koordynatorzy prowadzą podstawowe rodzaje projektów (IP, NoE, STREP), większość polskich przedsięwzięć dotyczy projektów wspomagających lub zasobów ludzkich i mobilności, realizowanych przez małe konsorcja lub nawet jednego uczestnika.

²⁷ Za: *Uczestnictwo w badaniach europejskich...* 2002, s. 15.

przedsięwzięcia cenne, służące rozwojowi polskiej nauki, jednak ich oddziaływanie nie jest tak szerokie, jak to przewidziano w 6.PR.

Przyczyny takiej sytuacji trafnie zdiagnozowali A. Siemaszko i J. Supel: *Nie udało nam się dotychczas dokonać pełnej transformacji sfery B+R, wciąż tkwimy w strukturach z korzeniami sięgającymi poprzedniej epoki. Brak w nich elastyczności i dopasowania do struktur europejskich. Nie uczestniczymy w niektórych inicjatywach europejskich, bo nie mamy odpowiednich struktur (np. ERA-Net wymaga niezależnych agencji finansowania)*²⁸. Nie powinno zatem dziwić, iż polscy naukowcy 6.PR traktują raczej jako podstawowe, a nie pomocowe źródło finansowania swojej działalności badawczej.

W powyższy obraz wpisuje się zestawienie rodzajów stosowanych instrumentów z regułami finansowania działań w zależności od instrumentu. **Projekty koordynowane w Polsce to nie tylko często niewielkie przedsięwzięcia, ale również przeważnie takie, w których można otrzymać dofinansowanie do 100% budżetu, w razie potrzeby ryczałtem, co oznacza stosunkowo łatwe rozliczanie.** Duża przewaga projektów z instrumentu MCA świadczy o tym, iż dla polskich badaczy 6.PR stanowi w znacznej mierze źródło dodatkowego dochodu, tym bardziej jeśli wziąć pod uwagę atrakcyjność stawek, ujednoczonych dla całej Europy.

Powyższe spostrzeżenia dotyczące charakteru udziału polskich zespołów w 6.PR ilustrować mogą niektóre opisy projektów zawarte w ankietach wypełnionych przez ich koordynatorów. Za przykład może posłużyć projekt *Days of Socio-Economy: Education, Employment, Europe (Dni społeczno-ekonomiczne: edukacja, zatrudnienie, Europa)*, który polegał na podsumowaniu i rozpowszechnieniu wyników projektów odnoszących się do sektorów edukacji i zatrudnienia, realizowanych w 5 i 6 Programie Ramowym. W tym celu zorganizowano konferencję „Edukacja, zatrudnienie. Europa” oraz seminarium „Programy Ramowe i Europejski Fundusz Społeczny dla edukacji i zatrudnienia”.

Realizowano także projekt, którego celem było umożliwienie nawiązania współpracy zespołów badawczych w ramach 6.PR: *CEAF*. Były to więc działania pomocnicze, służące realizacji innych projektów. Trudno powiedzieć, czy oddziaływanie tego przedsięwzięcia będzie długotrwałe, gdyż nie wiadomo, czy przyczyniło się ono w istotnym stopniu do realizacji innych projektów.

Oprócz Działań wspomagających realizowano także takie, które, jak by się wydawało, powinny stanowić nieodłączny aspekt działalności naukowej - niezależnie od pozyskanych dotacji. Chodzi bowiem o promocję, upowszechnianie nauki. Doskonałym tego przykładem

²⁸ A. Siemaszko, J. Supel 2006, s. 8.

jest projekt zrealizowany przez Fundację Przedsiębiorczości w Łodzi: *Organization of Science Week and Festiwal „Science is Fun 2005” and Dissemination Actions ScienceFun 2005 - kariera w nauce jest trendy! Popularyzacja nauki w Łodzi i regionie oraz organizacja Międzynarodowego Tygodnia Nauki*. Celem projektu była promocja zawodu naukowca w społeczeństwie, przedstawienie najnowszych osiągnięć naukowych. Przedsięwzięcie bardzo potrzebne i nieodzowne w nowoczesnym spojrzeniu na uprawianie nauki. **Czy jego realizacja ze środków 6.PR, którego głównym celem jest wzmacnianie Europejskiej Przestrzeni Badawczej, nie świadczy o efekcie „wypchnięcia środków”?** Pytanie to jest tym bardziej na miejscu, jeśli wziąć pod uwagę, iż Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości sama, bez udziału partnerów, realizowała ten projekt. Wpisywał się on co prawda w przedsięwzięcie międzynarodowe: Międzynarodowy Tydzień Nauki, a jego wyniki prezentowane były na forum międzynarodowym w Irlandii, trudno jednak uznać, iż znacznie przyczynił się do zacieśnienia więzi między polskimi i zagranicznymi badaczami.

Nie znaczy to jednak, iż projekty z zakresu Działań wspomagających nie mogą mieć długofalowego oddziaływania, np.: *Polish Network of Mobility Information Centre*, w wyniku którego powstała krajowa sieć Centrów Informacji dla Naukowców służąca polskim i zagranicznym badaczom w zagadnieniach prawno-administracyjnych związanych z prowadzeniem badań w Polsce i zagranicą.

Jednym z istotnych celów 6.PR jest włączenie sektora przedsiębiorców w sieć badań i rozwoju. Tymczasem z 6.PR w Polsce korzystają przede wszystkim podmioty publiczne. Można to wiązać z całkowitą dominacją w sektorze B+R instytucji, finansowanych z budżetu Państwa, z silnym rozdrobnieniem jednostek prowadzących działalność badawczo-rozwojową i małym potencjale przedsiębiorstw w tym zakresie²⁹.

Nikły udział małych i średnich przedsiębiorstw w 6.PR jest potwierdzony przez analizy prowadzone przez A. Siemaszkę i J. Supła³⁰. Pod tym względem zatem realizacja w Polsce 6.

²⁹ Strategia...2007, s. 7: *Wśród prawie 1100 jednostek prowadzących działalność B+R w roku 2005, liczba szkół wyższych państwowych i niepaństwowych wyniosła 143, zaś placówek naukowych PAN 76. W dalszym ciągu bardzo niska jest liczba uczelni niepublicznych prowadzących działalność B+R. W 2006 r. wśród 590 jednostek naukowych znajdujących się w szkołach wyższych (wnioskujących o dofinansowanie w zakresie działalności statutowej) tylko 22 znajdowało się w uczelniach niepublicznych. Z roku na rok maleje liczba jednostek działających na podstawie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych (JBR): z 223 w 1999 r. do 194 w roku 2005. W ostatnich latach, natomiast, prawie dwukrotnie zwiększyła się liczba przedsiębiorstw posiadających własne laboratoria, biura konstrukcyjne itp., podejmujących działalność B+R (z 345 w 2002 r. do 603 w 2005 r.). Zakres działania tych przedsiębiorstw w obszarze B+R jest jednak niewielki, zarówno pod względem wysokości nakładów na B+R (9,6% całości nakładów przedsiębiorstw na działalność innowacyjną w 2005 r.), jak i zatrudnionego personelu (mniej niż 10% osób zaangażowanych w działalność B+R).*

³⁰ (...) *Największym problemem jest niktłe uczestnictwo w programach Ramowych (PR) polskich przedsiębiorstw (A. Supel, J. Siemaszko, 2006, s. 7), Zdecydowana większość dobrych, rozwijających się przedsiębiorstw nie prowadzi badań, nie rozwija technologii i nie posiada ośrodka badawczego-rozwojowego, (tamże, s. 21) Ale, jak wynika z danych Supła i Siemaszki, w 6.PR Polska, pod względem uczestnictwa MŚP w projektach europejskich jest zdecydowanym liderem wśród nowych krajów członkowskich, mimo że tylko 2 takie projekty Polska koordynuje. Dofinansowanie uzyskało 54 projekty z 85 polskimi uczestnikami (...). Polska jest zdecydowanym liderem spośród nowych krajów członkowskich, osiągamy też najwyższy stopień sukcesu. (jw. s. 35)*

PR jest nieskuteczna. Program jest także nieskuteczny w Polsce jeśli chodzi o zasadniczy cel 6.PR - budowanie Europejskiej Przestrzeni Badawczej, poprzez korzystanie z nowych dostępnych w tym programie instrumentów. Jest to związane z brakiem Polskiej Przestrzeni Badawczej, rozdrobnieniem polskich instytucji, brakiem krajowych dużych programów naukowo-badawczych i wdrożeniowych, nieefektywnością lub brakiem współpracy między sektorem biznesu a sektorem nauki³¹. Jak piszą A. Siemaszko i J. Supel: *Brak dużych krajowych programów badawczych powoduje, że nie wytworzyły się sieci współpracy. Do projektów europejskich wchodzimy pojedynczo, gdyż nie mamy praktycznie bliskich partnerów naukowych i przemysłowych, z którymi jesteśmy związani kilkoma innymi projektami lub współpracą biznesową. Gdybyśmy zawsze wchodzili w konsorcja europejskie w doborowej grupie partnerów, moglibyśmy zwielokrotnić nasz udział finansowy.*³² Cytowani autorzy formułowali także takie oceny: *Programy Ramowe dość dramatycznie odsłoniły słabości naszej sfery B+R i gospodarki. W warunkach wysokiej konkurencji podmiotów z EU-25 wychodzą na jaw wszystkie słabości i zaniedbania. Jak w soczewce skupiają się problemy zacofania infrastrukturalnego i technologicznego. Nasi uczeni oczekują najpierw uruchomienia krajowych programów, wyrwania zapaści, odbudowania potencjału, a dopiero później będą myśleć o rywalizacji z USA i Japonią (...). Dramatyzm polega na tym, że musimy jednocześnie dokonywać transformacji i wyrwania się z zapóźnienia wraz z olbrzymim przyspieszeniem i włączeniem się w najważniejsze europejskie inicjatywy technologiczne. Będzie to możliwe tylko przy strategicznej koncentracji na kilku (np. 2-3 priorytetach), w których możemy się włączyć do czołówki europejskiej.*³³

Warto wskazać, iż nawet w dokumentach strategicznych na poziomie krajowym kwestia udziału Polski w Programach Ramowych, mimo deklaratywnego tonu traktowana jest na marginesie³⁴. Z punktu widzenia koordynatorów projektów, którzy ukończyli swoje przedsięwzięcia, ich projekty są skuteczne. Wszyscy bowiem (100% ankietowanych), subiektywnie oceniają, iż ich projekty osiągnęły cele (w tym 95.8 % osiągnęły wszystkie rezultaty, opisane we wniosku).

³¹ A. Siemaszko, J. Supel 2006, s. 19.

³² A. Siemaszko, J. Supel 2006, s. 39.

³³ A. Siemaszko, J. Supel 2006, s. 15

³⁴ *Strategia...*2007, s. 13-14, 32-33.

10. Efektywność finansowa 6.PR

10.1 Projekty a efektywność finansowa

Specyfika projektów naukowo-badawczych, realizowanych przez polskie instytucje naukowo-badawcze w 6.PR (dominacja projektów typu *people to people*) powoduje, iż uchwycenie ich wymiaru ekonomicznego jest trudne. Potwierdzają to opinie samych koordynatorów. **70.8% z grupy ankietowanych uważa, iż efekty projektu nie dadzą lub raczej nie dadzą się przełożyć na środki pieniężne, choć zdaniem tych samych beneficjentów taki sam odsetek uznaje efektywność finansową za istotne kryterium oceny projektu.**

Efektywność finansową można w tej sytuacji mierzyć relacjami kosztów projektów do grantów. 66.7% ankietowanych przyznało, że wysokość przyznanej dotacji na realizację projektu nie była taka sama o jaką wnioskowano. Jednocześnie tylko 8,3% ankietowanych uznało, iż przyznane przez KE środki nie były wystarczające do pełnego przeprowadzenia projektu i musieli ograniczyć swoje działania w projekcie. Oznacza to, iż budżety projektów w fazie aplikacji były w pewnym stopniu przeszacowane. Potwierdza to fakt, iż w 33,3% projektów nie wykorzystano całej dotacji. W przypadku 8,3% część kosztów uznano za niekwalifikowane, zaś w pozostałych 25% oszczędności wynikały z obniżonych kosztów dostaw i usług, wybranych w przetargach.

O ważności interwencji publicznej ze środków 6.PR z punktu widzenia polskich instytucji niech świadczy fakt, iż wszyscy ankietowani odpowiedzieli, iż nie realizowali by projektów, gdyby nie otrzymali dotacji z 6.PR. Po pierwsze, oznacza to, iż środki publiczne krajowe w tych priorytetach, którymi interesowali się polscy beneficjenci nie są w stanie zastąpić środków UE. 6.PR stanowi zatem bardzo atrakcyjny instrument finansowy do realizacji projektów, z drugiej jednak strony zespół ewaluacyjny zwraca uwagę na silne uzależnienie aktywności polskich instytucji we współpracy zagranicznej od dostępności środków UE. Powyższą obserwację można również zinterpretować, iż projekty, realizowane przez instytucje polskie z 6.PR są marginalne z punktu widzenia instytucji je prowadzących (dodatkowe działania, dodatkowe źródło dochodu) i nie stanowią strategicznych, kluczowych form działalności tych instytucji.

10.2 Udział 6.PR w ogólnych nakładach na badania i naukę w Polsce

Polskie zespoły, które realizują lub współrealizują projekty w ramach 6.PR podpisały umowy na łączną kwotę **192 867 559 EUR**. W priorytecie IST łączna wartość wszystkich podpisanych umów jest najwyższa (34 651 692 EUR). Natomiast w działaniu S&S łączna wartość wszystkich podpisanych umów jest najniższa (711 721 EUR). (Tab. 15).

Tab. 15. Wartość umów podpisanych między polskimi instytucjami i KE według priorytetów i działań w poszczególnych latach.

Priorytety, działania	2003	2004	2005	2006	nie określono	suma
LIFE	6 935 290	1 806 726				8 742 016
IST	10 760 775	2 524 278	20 803 392	563 247		34 651 692
NANO	18 407 177	1 654 848	6 141 250			26 203 275
AERO	1 862 955	2 020 506	3 999 977			7 883 438
FOOD	3 973 439	7 177 608	2 689 051	24 480		13 864 578
SUST	11 129 528	10 835 384	3 034 248	471 749	993 458	26 464 367
CITI	2 416 149		2 681 869			5 098 018
Policy	3 210 187	1 656 762	2 070 987	1 414 471	108 960	8 461 367
SME	8 692 546	1 461 168	2 365 962			12 519 676
INCO	620 541	218 578	17 520		222 565	1 079 204
INNOV	3 100 916	3 614 812	719 054	541 904		7 976 686
HR&M	9 288 861	2 219 097	9 566 076	3 069 316	3 659 479	27 802 829
INFRA	3 536 905	2 577 636	1 747 800			7 862 341
S&S	66 370	454 595	117 556	73 200		711 721
ERA-NET	2 756 698					2 756 698
R&I						
Euratom	133 834	16 000	639 819			789 653
suma	86 892 171	38 237 998	56 594 561	6 158 367	4 984 462	192 867 559

O ile polskie zespoły skutecznie i chętnie sięgały po środki w ramach SUST, to widoczna jest wyraźna niechęć w sięganiu po środki z LIFE. Najmniej KE przeznaczyła na realizację projektów w ramach działania S&S (80 mln EUR) i na realizację projektów z tego działania polskie zespoły podpisały umowy o sumarycznie najniższej wartości.

Projekty o najniższej średniej wartości umowy realizowano w ramach działania INCO (mniej niż 30 tys. EUR) oraz S&S (prawie 42 tys. EUR.), zaś projekty o największej średniej wartości umowy zrealizowano w ramach FOOD (średnia wartość umowy około 154 tys. EUR),

HR&M (około 153 tys. EUR), NANO (około 150 tys. EUR) oraz INFRA (około 148 tys. EUR) (Tab. 16).

Ze względu na brak danych statystycznych dotyczących udziału kontraktów podpisanych przez polskie instytucje naukowo-badawcze w ramach 6.PR w ogólnych polskich nakładach na badania i rozwój ogółem bardzo trudno ocenić jest finansową rolę 6.PR w budżecie na badania i rozwój w Polsce. Można natomiast przedstawić relację wartości kontraktów w 6.PR w stosunku do nakładów na badania i rozwój w Polsce w latach 2003 i 2004 (Tab. 17).

Tab. 16. Średnia wartość umów podpisanych pomiędzy zespołami realizującymi projekty a KE, w ramach poszczególnych priorytetów i działań w poszczególnych latach.

Priorytety, działania	2003	2004	2005	2006	nie określono	suma
LIFE	128 431,3	180 672,6				136 594,0
IST	104 473,5	90 152,8	151 849,6	112 649,4		126 929,3
NANO	150 878,5	127 296,0	157 467,9			150 593,5
AERO	116 434,7	10 6342,4	129 031,5			119 446,0
FOOD	113 526,8	217 503,3	128 050,0	24 480,0		154 050,9
SUST	109 113,0	95 888,4	101 141,6	157 249,7	331152,7	105 435,7
CITI	67 115,3		95 781,0			79 656,5
Policy	86 761,8	61 361,6	73 963,8	67 355,8	108960,0	74 222,5
SME	76 250,4	66 416,7	62 262,2			71 952,2
INCO	22 162,2	54 644,5	17 520,0		74188,3	299 77,9
INNOV	110 747,0	92 687,5	28 762,2	77 414,9		80 572,6
HR&M	201 931,8	54 124,3	164 932,3	204 621,1	166340,0	152 762,8
INFRA	160 768,4	112 071,1	218 475,0			148 346,1
S&S	33 185,0	50 510,6	23 511,2	73 200,0		41 865,9
ERA-NET	81 079,4					81 079,4
R&I						
Euratom	33 458,5	16 000,0	106636,5			71 786,6
średnia	110 973,4	100 099,5	124 383,7	116 195,6	171 878,0	113 318,2

wartość umowy						
------------------	--	--	--	--	--	--

Tab. 17. Relacja wartości kontraktów polskich instytucji naukowo-badawczych podpisanych w 6.PR w stosunku do nakładów na B+R w Polsce (opracowanie własne na podstawie danych z KPK i EUROSTAT).

Lp	Rok	2003	2004	2005	2006	nie określono	suma
1	Wartość kontraktów w 6.PR [mln EUR]	86,8	38,2	56,6	6,1	4,9	192,8
2	Nakłady na B+R [mln EURO]	1036	1139	-	-	-	-
3	= 2/1 8 100 (%)	8,3	3,3	Bd	bd	bd	Bd

Tak duże różnice w udziale procentowym między wartościami kontraktów a nakładami na B+R w roku 2003 i 2004 wynikać mogą z faktu, iż od początku przemian na początku lat dziewięćdziesiątych XX w. do 2004 r. wartość środków finansowych ustalanych w budżecie państwa na naukę w Polsce w stosunku do produktu krajowego brutto (PKB) systematycznie spadała. W 2005 r. wartość tych środków nominalnie utrzymała się na poziomie z 2004 r., natomiast w 2006 r. i 2007 r. została znacząco zwiększona (odpowiednio o 15% i o ponad 10%). W roku 2004 ww. wskaźnik, według parytetu siły nabywczej, osiągnął rekordowo niski poziom stanowiący 0.38% PKB³⁵. Do tego dochodzi nieefektywna struktura wydatków budżetowych w Polsce: w 2006 r. większość środków (68%) przeznaczono w ramach działalności statutowej na zabezpieczenie podstawowych potrzeb jednostek naukowych. Pozostałe wydatki podzielono głównie między projekty badawcze (17.7% środków), projekty celowe (4.18% środków), inwestycje (6.52% środków) i **współpracę naukowo-techniczną z zagranicą, w tym wsparcie 6.PR (1.96% środków)**³⁶.

W konsekwencji, tak zwany efekt **dotatkowości**³⁷ jest niższy niż w przypadku krajów, które korzystają z instrumentów przyczyniających się lepiej do integracji Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Tym samym wkład z 6.PR, zamiast wspomóc i stworzyć synergię ze środkami przeznaczonymi na projekty badawcze i celowe, jest przeznaczany na uzupełnienie

³⁵ Jego wartość była niższa w porównaniu do średniej dla UE wynoszącej 0,63 proc. (w 2004 r.). W krajach najbardziej zaawansowanych gospodarczo wartość tego wskaźnika wyniosła np. dla Francji – 0,87%, Finlandii 0,90%, a Szwecji – 0,90%. W 2005 r. wydatki krajowe ogółem na B+R (GERD), jako procent PKB, wyniosły 0,57%. Dla porównania średnia dla UE-25 (w 2004 r.) wyniosła 1,86%, a dla krajów OECD – 2,26%.

³⁶ *Sprawozdanie z wykonania budżetu w 2006 r., część 28 – nauka*, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Warszawa, marzec 2007, s. 12.

³⁷ Efekt dotatkowości oznacza, iż interwencja publiczna w postaci środków z 6.PR nie zastępują dostępnych środków krajowych, lecz stanowią ich uzupełnienie, w konsekwencji zatem zwiększają całkowitą pulę środków.

środków przeznaczanych na zabezpieczenie podstawowych potrzeb jednostek, w znacznej mierze w wymiarze płacowym (stypendia).

Stwierdzono także brak **efektu dźwigni**: 6.PR nie jest w stanie przełamać struktury finansowania B+R w Polsce i relacji nakładów prywatnych do publicznych. Wraz z interwencją publiczną w ramach 6.PR nie wzrasta zaangażowanie sektora prywatnego w finansowanie B+R. W Polsce utrzymuje się niski poziom nakładów budżetowych na B+R oraz bardzo niski poziom nakładów pozabudżetowych, co jest niekorzystnym zjawiskiem charakteryzującym kraje słabiej rozwinięte. W krajach wysoko rozwiniętych działalność B+R jest finansowana w przeważającej mierze ze środków niepublicznych, głównie przez podmioty gospodarcze. W Polsce w 2005 r. udział wydatków z budżetu państwa w strukturze nakładów na B+R wyniósł aż 57.7%, zaś podmiotów gospodarczych – 26%. Według danych EUROSTAT w 2003 r. zaangażowanie to wynosiło 30%³⁸. Pozostałą część nakładów na B+R stanowiły nakłady placówek naukowych PAN i JBR (7%), środki ze źródeł zagranicznych (6%) oraz inne. W krajach UE (w 2003 r.) średni udział finansowania budżetowego w nakładach ogółem na B+R wyniósł 35%, a w OECD 30.2%. Polska, z prawie 58% udziałem tego typu środków plasowała się w czołówce krajów OECD charakteryzujących się najwyższym udziałem środków budżetowych w wydatkach ogółem na działalność B+R³⁹.

³⁸ *Science...*2006, s. 42.

³⁹ *Strategia...*2007, s. 7-8.

11. Rekomendacje

11.1 Wsparcie systemu zarządzania

- 1) W następnym okresie programowania działania KPK jako jednostki odpowiedzialnej za informację i promocję powinny być kontynuowane. Szczególną uwagę należy zwrócić na serwis internetowy – podstawowe źródło informacji dla polskich instytucji naukowo-badawczych
- 2) KPK powinno zwrócić baczną uwagę na poprawę efektywności prowadzonych szkoleń i seminariów informacyjnych odnośnie warunków przystąpienia do Programów Ramowych, prowadzenia przedsięwzięć oraz ich rozliczania. Dobrym rozwiązaniem jest wprowadzenie selekcji instytucji (poprzez ankiety, identyfikację poziomu wiedzy poszczególnych uczestników szkoleń i seminariów na temat 7.PR, określanie potrzeb szkoleniowych), tak aby szkolenia te były adresowane tylko do instytucji rzeczywiście zainteresowanych uczestnictwem w projektach naukowo-badawczych.
- 3) Bez odpowiednich działań ewaluacyjnych „sterowanie” procesem wspierania beneficjentów (informowanie, poszukiwanie odpowiednich rozwiązań prawnych i finansowych, ułatwiających tworzenie i prowadzenie projektów) może być nieefektywne. Podstawowym źródłem informacji dla ewaluacji Programów Ramowych powinien być stworzony na poziomie krajowym zintegrowany system wiedzy (baza danych), zawierający informacje o aplikacjach złożonych, wybranych do realizacji (z udziałem polskich beneficjentów oraz prowadzonych z ich inicjatywy). Informacje te powinny zawierać nie tylko metrykę projektu (nazwa instytucji, instrument, priorytet, wysokość budżet i dofinansowania, ale przede wszystkim odpowiednie mierzone produkty i rezultaty projektu). Zespół ewaluacyjny stoi na stanowisku, iż bazę taką powinno prowadzić OPI, biorąc pod uwagę potencjał instytucjonalny i dotychczasową działalność oraz doświadczenie.

11.2 Wsparcie uczestnictwa polskich beneficjentów

- 1) Preferencje polskich instytucji naukowo-badawczych w wyborze instrumentów nie są właściwe z punktu widzenia strategicznych celów Programów Ramowych. Polska nie

uczestniczy w rozbudowie sieci instytucji i budowania klastrów naukowo-badawczo-biznesowych, wdrażających na rynku innowacje techniczne i technologiczne oraz Europejskiej Sieci Badawczej. Stąd konieczne jest wzmocnienie roli 6.PR w dokumentach i wytycznych strategicznych, dotyczących rozwoju polskiej nauki, zwłaszcza w *Strategii rozwoju nauki w Polsce do 2015 roku*. Programy Ramowe nie są bowiem jedynie narzędziem rozwoju współpracy międzynarodowej, ale mogą być sposobem na budowanie infrastruktury B+R niejako „od góry”, od strony wspólnotowej, a nie od dołu, z poziomu narodowego. Wymaga to zmian strukturalnych w polskim sektorze B+R . Jest to zadanie, leżące przede wszystkim w kompetencji ministerstwa właściwego do spraw nauki.

- 2) W znacznej mierze o powodzeniu programów ramowych decyduje struktura instytucjonalna i finansowa sektora B+R. Jak wskazuje cytowana wcześniej *Strategia...* użyteczność oraz skuteczność programów ramowych w Polsce będzie pełniejsza w sytuacji, gdy nastąpi przesunięcie punktu ciężkości aktywności instytucjonalnej i finansowej z sektora publicznego na sektor prywatny. Sektor prywatny w warunkach konkurencyjności cechuje się większą elastycznością w zachowaniu równowagi między popytem (poszukiwanie nowych technologii w sektorze biznesu) i podażą (wytwarzanie nowych technologii i wynalazków) oraz poszukiwaniem odpowiednich kanałów dystrybucji nowej myśli naukowej do praktycznego (rynkowego) wykorzystania.
- 3) Jednym z elementów wzmacniających pozycję polskich instytucji w Programach Ramowych powinien być spójny system dofinansowania wkładu własnego. Wymaga to współdziałania ministra właściwego do spraw finansów z ministrem właściwym do spraw nauki, szczególnie w zakresie zdefiniowania pojęcia formalno-prawnego „wkładu własnego”, precyzyjnego zdefiniowania kosztów kwalifikowanych, efektywnych przepływów finansowych

G. Gorzelak

2007 *Zastosowanie ewaluacji w tworzeniu strategii regionu*
www.konferencja-ewaluacja.pl/2007/materialy.php

J. Górniak, B. Worek, S. Krupnik

2007 *Zastosowanie podejścia badań jakościowych w ewaluacji ex-post*, [w:] [w:]
Ewaluacja ex-post - Teoria i praktyka badawcza, A. Haber (red), PARP,
Warszawa, s. 115-135

A. Haber

2007 *Proces ewaluacji ex-post - konceptualizacja, operacjonalizacja, realizacja*
badania ewaluacyjnego [w:] *Ewaluacja ex-post - Teoria i praktyka badawcza*,
A. Haber (red), PARP, Warszawa, s. 43-58

M. Jasiński, M. Kowalski

2007 *Falszywa sprzeczność: metodologia jakościowa czy ilościowa ?* [w:] *Ewaluacja*
ex-post - Teoria i praktyka badawcza, A. Haber (red), PARP, Warszawa, s. 97-
114

K. Olejniczak

2007 *Teoretyczne podstawy ewaluacji* [w:] *Ewaluacja ex-post - Teoria i praktyka*
badawcza, A. Haber (red), PARP, Warszawa, s. 15-41

Science...

2006 *Science, technology and innovation in Europe*, EUROSTAT, KE
www.eurostat.eu.

A. Siemaszko, J. Supel

2006 *Analiza uczestnictwa polskich zespołów w programach ramowych badań,*
rozwoju technologii i wdrożeń EU, Warszawa.

Strategia...

2007 *Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015. Strategia rozwoju nauki w Polsce do 2015*
roku, MNISW, Warszawa.

J. Supel, A. Siemaszko

2006 *Udział Polski w 6 Programie Ramowym Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego i wdrożeń, przyczyniających się do utworzenia Europejskiej przestrzeni Badawczej i innowacji (2002-2006).*
Statystyki, Warszawa.

J. Supel

2007 *Czas oczekiwania na kontrakt w 6.PR, Warszawa (tekst w archiwum Autora).*

Uczestnictwo w badaniach europejskich...

2002 *Uczestnictwo w badaniach europejskich. 6. Program Ramowy Badań i Rozwoju Technicznego (2002-2006) - Przewodnik dla wnioskodawców, Warszawa.*

Aneks nr 1 Priorytety, działania i instrumenty 6.PR

Priorytety:

LIFE (*Life sciences, genomics and biotechnology for health*) - Nauki przyrodnicze: genomika i biotechnologia dla zdrowia człowieka

IST (*Information society technologies*) - Technologie społeczeństwa informacyjnego

NANO (*Nanotechnologies and nanosciences, knowledge-based multifunctional materials and new production processes and devices*) - Nanotechnologie i nanonauki, materiały wielofunkcyjne oparte na wiedzy, nowe procesy produkcyjne i urządzenia

AERO (*Aeronautics and space*) - Aeronautyka i przestrzeń kosmiczna

FOOD (*Food quality and safety*) - Jakość i bezpieczeństwo żywności

SUST (*Sustainable development, global change and ecosystems*) - Zrównoważony rozwój, zmiany globalne i ekosystemy

CITI (*Citizens and governance in a knowledge-based society*) - Obywatele i sprawowanie władzy w społeczeństwie opartym na wiedzy

Szczegółowe działania obejmujące szerszy obszar badań:

SME (*Horizontal research activities involving SMEs*) - Horyzontalne działania badawcze z udziałem MŚP

POLICY (*Policy support and anticipating scientific and technological needs*) - Wspieranie polityki UE i przewidywanie europejskich potrzeb naukowych i technologicznych

INCO (*Specific measures in support of international cooperation*) - Działania na rzecz współpracy międzynarodowej

Wzmacnianie Podstaw Europejskiej Przestrzeni Badawczej:

ERA-NET (*Support for the coordination of activities*) - Wspieranie działań koordynacyjnych

R&I (*Support for the coherent development of research & innovation policies*) - Wspieranie spójnego rozwoju polityki w zakresie badań i innowacji

Strukturyzacja Europejskiej Przestrzeni Badawczej:

HR&M (*Human resources and mobility*) - Zasoby ludzkie i mobilność

INNOV (*Research and innovation*) - Badania i innowacje

INFRA (*Research infrastructures*) - Infrastruktura badawcza

S&S (*Science and society*) - Nauka i społeczeństwo

Priorytety Euratomu:

EUROATOM (*Euroatom*)

Instrumenty:

IP (*Integrated projects*) - Projekty zintegrowane

NoE (*Networks of Excellence*) Sieci doskonałości

STREP (*Specific Targeted Research Project*) - Projekty badawczo-rozwojowe lub projekty innowacyjne

SSA (*Specific Support Actions*) - Działania Wspomagające

IA (*Integrating activities*) - Działania integracyjne

CA (*Coordination actions*) - Działania koordynacyjne

CLR (*Collective Research Projects*) - Specjalne projekty badawcze dla MŚP: projekty sektorowe

CRAFT (*Co-operative Research Project*) - Specjalne projekty badawcze dla MŚP: badania dla przedsiębiorstw

II (*Specific Actions to Promote Research Infrastructures*) - Działania promujące infrastrukturę badawczą

MCA (*Marie Curie Actions*) - System stypendiów Marii Curie

Aneks nr 2 Lista projektów 6.PR poddanych badaniu ewaluacyjnemu

LP	SpecProg	Priorytet	Instrum ent	Akronim	Tytuł	wkład finansowy UE	Data zakończenia projektu	Czas trwania (mies.)	Koordynator
1	Integrating and strengthening the ERA	5. Food quality and safety	SSA	POLFOOD	Research and innovation in food technologies - brokering European partnership and transfer of knowledge to Poland by series of practical workshops.	136000	2005-02-14	17	Fundacja Uniwersytetu Adama Mickiewicza
2	Integrating and strengthening the ERA	5. Food quality and safety	SSA	FOODLINK	Linking Associated Candidate Countries and EU Member States food sectors with a view to higher level of participation in the FP 6 projects.	200000	2005-10-14	18	
3	Integrating and strengthening the ERA	3. Nanotechnologies and nanosciences, knowledge-based multifunctional materials and new production processes and devices	SSA	INDUSTRYLINK	Partnering events to link EU and ACC countries for future consortia in industrial technologies research.	50000	2005-06-30	14	
4	Structuring the ERA	Research and innovation	SSA	5SCHEMES	Transfer of European best practices to 5 NAC regions for improvement of innovation culture and skills	662000	2007-05-31	24	
5	Structuring the ERA	Research and innovation	SSA	TRANSMES	Bringing ACC and NMS SMEs Operating in the Transport and Environment Sector Closer to the ERA by Publishing and Open Call for Submitting Draft Project Proposals	212294	2007-08-31	24	
6	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	BEE SWARM	Honeybee swarming	40000	2006-04-30	12	Akademia Rolnicza w Krakowie

7	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	QOL IN SCI	Evaluation of quality of life in people with spinal cord injuries in Poland on the eve of integration with the European Union	40000	2005-01-14	12	Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu
8	Integrating and strengthening the ERA	6. Sustainable development, global change and ecosystems	SSA	EPS 2003 - RES	Electric Power Supply Strategy in the 21st Century - the Renewable Energy Sources Option (EPS 2003 - RES)	40000	2004-05-31	10	Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Elektryków
9	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	CLEANCOMPOST	Technology of compost production from sewage sludge with reduction of ammonia emission and heavy metal content	40000	2007-07-14	12	Akademia Rolnicza im. A. Cieszkowskiego
10	Integrating and strengthening the ERA	6. Sustainable development, global change and ecosystems	SSA	CEERES	Large-scale integration of RES-E and co-generation into energy supplies in Associated Candidate Countries	229991,26	2006-07-14	15	Ecofys
11	Structuring the ERA	Human resources and mobility	SSA	SCIENCEFUN	Organisation of International Science Week and Festival "Science is Fun '2005" and Dissemination Actions'	72400	2005-11-30	5	Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi
12	Integrating and strengthening the ERA	2. Information society technologies	SSA	ALIPRO	Supporting the ALIGNment of IST research PROGRAMmes on mobile communications in the new member states	549979	2006-03-31	13	Fundacja Mobile Open Society Through Wireless Technology (MOST)
13	Integrating and strengthening the ERA	6. Sustainable development, global change and ecosystems	SSA	INTEGRATION 4 WATER	Initiative 4 Facilitating integration of Research Potential from the Accession Candidate countries with the Potential of the Member States in the Area of Water Cycle including Soil Related Issues of t	246015	2006-12-31	20	Instytut Ekologii Terenów Przemysłowych
14	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	RNA LOOPS MD	Modes of large RNA loop stabilization - towards more efficient Molecular Dynamics protocols	34021	2005-12-31	12	Instytut Chemii Bioorganicznej, PAN
15	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	ABC-MEDICAGO	Involvement of ATP binding cassette (ABC) transporters in the plant-microbe interactions in the legume <i>Medicago truncatula</i> .	40000	2006-07-31	12	

16	Structuring the ERA	Research infrastructures	SSA	PORTA OPTICA STUDY	DISTRIBUTED OPTICAL GATEWAY FROM EASTERN EUROPE TO GEANT	316878	2007-04-30	15	
17	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	SCPARB-DNA	The role of the Streptomyces ParB-DNA complex in chromosome segregation and regulation of DNA replication.	40000	2006-05-31	12	Instytut Immunologii i Terapii Eksperymentalnej, PAN
18	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	DIMAT2004	Organisation of DIMAT 2004; 6th International Conference on Diffusion in Materials	49430	2005-01-31	12	Instytut Metalurgii i Nauk Metalurgicznych, PAN
19	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	MOLECULARCLOCK TOOLS	Development of tools for the analysis of molecular clock and their application for a case of Hepatitis C Virus epidemics with known infection history	40000	2006-05-31	12	Instytut Oceanologii, PAN
20	Integrating and strengthening the ERA	Horizontal research activities involving SMEs	CRAFT	BFPS	Ensuring the quality of innovative crop growth inputs derived from biological raw materials (biological food for plants) - (BFPS)	558201	2006-03-14	24	Instytut Pszczelarstwa i Sadownictwa w Skierniewicach
21	Integrating and strengthening the ERA	3. Nanotechnologies and nanosciences, knowledge-based multifunctional materials and new production processes and devices	STREP	DYNASYNC	Dynamics in Nano-scale Materials Studied with Synchrotron Radiation	2183532	2007-02-28	36	Instytut Katalizy i Fizykochemii Powierzchni, PAN
22	Integrating and strengthening the ERA	3. Nanotechnologies and nanosciences, knowledge-based multifunctional materials and new production processes and devices	SSA	POL-CAT	"ANNUAL POLISH CONFERENCES ARE SETTING UP A NEW PLATFORM FOR DISSEMINATION OF KNOWLEDGE IN THE FIELD OF CATALYSIS"	47000	2007-02-28	36	
23	Integrating and strengthening	3. Nanotechnologies and nanosciences,	SSA	SURUZ	Scientific Network Surfactants and Dispersed Systems in Theory and Practise	189503	2007-07-31	36	

	the ERA	knowledge-based multifunctional materials and new production processes and devices							
24	Integrating and strengthening the ERA	2. Information society technologies	SSA	ATVN - EU - GP	ACADEMIC INTERNET TELEVISION NETWORK SHOWCASES THE BEST OF GOOD PRACTICE ACTIVITIES	450000	2006-12-31	22	Instytut Łączności w Warszawie
25	Integrating and strengthening the ERA	6. Sustainable development, global change and ecosystems	SSA	CENTRAL LOCO	Central European Network for Logistics Competence	80000	2007-05-31	24	Instytut Logistyki i Magazynowania w Poznaniu
26	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	QUANTUM FIBRATIONS	HOPF-CYCLIC COHOMOLOGY AND THE CHERN CHARACTER FOR PRINCIPAL EXTENSIONS OF NONCOMMUTATIVE ALGEBRAS	40000	2005-09-30	12	Instytut Matematyczny, PAN
27	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	NKGQHR	Non-commutative Geometry of Quantum Homogeneous Spaces	130875,5	2007-08-31	24	
28	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	ICTAM 2004	21st International Congress on Theoretical and Applied Mechanics	74175	2005-02-28	12	Instytut Podstawowych Problemów Techniki
29	Structuring the ERA	Human resources and mobility	SSA	PL-MOC NETWORK	Polish Network of Mobility Information Centres (PL-MOC NETWORK)	250000	2007-01-31	36	
30	Integrating and strengthening the ERA	4. Aeronautics and space	STREP	ADLAND	Adaptive Landing Gears for Improved Impact Absorption (ADLAND)	1772390	2006-11-30	36	
31	Integrating and strengthening the ERA	5. Food quality and safety	SSA	CEAF	Stimulating participation of Central Europe Agri-Food Sector in the FP6	297168	2006-09-30	24	
32	Integrating and strengthening the ERA	5. Food quality and safety	SSA	QUALITYMEAT	Survey on the research landscape in the Associated Candidate Countries for monitoring and promoting Good Quality Meat production -	192819	2006-04-30	24	

					the whole food-chain from farm to fork of Poultry and Pork Meat				
33	Integrating and strengthening the ERA	6. Sustainable development, global change and ecosystems	SSA	FET-EEU	Future Energy Technologies for Enlarged European Union	69931	2007-04-30	24	
34	Integrating and strengthening the ERA	3. Nanotechnologies and nanosciences, knowledge-based multifunctional materials and new production processes and devices	SSA	CERA	Creating ERA in Central Europe	15300	2006-04-14	24	
35	Integrating and strengthening the ERA	2. Information society technologies	SSA	NBCC	Supporting Network in the Baltic Candidate Countries	255532	2006-05-31	24	
36	Integrating and strengthening the ERA	2. Information society technologies	SSA	PRO_NMS	PRO Active Actions for NMS	424664	2007-05-31	27	
37	Integrating and strengthening the ERA	7. Citizens and governance in a knowledge-based society	SSA	TRIPL-E DOSE	Days of Socio-Economy: Education, Employment, Europe	52160	2007-07-31	18	
38	Integrating and strengthening the ERA	6. Sustainable development, global change and ecosystems	SSA	HUNPOL-TRANS	Stimulating, Encouraging and Facilitating the Participation of Hungarian and Polish Surface Transport Research Organisations To FP6	159874	2007-08-31	36	
39	Integrating and strengthening the ERA	3. Nanotechnologies and nanosciences, knowledge-based	SSA	STEF-NANO-ACC	Stimulating, Encouraging and Facilitating the Participation of ACC Nanotechnology and Nanoscience Research Organisations To FP6	99980	2005-03-31	12	

		multifunctional materials and new production processes and devices							
40	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	TBC FAILURE	Numerical modelling of failure development within TBC systems	40000	2007-04-30	12	
41	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	NICKEL RHINITIS	Functional characteristics of allergen-specific T lymphocytes in nickel-induced allergic rhinitis	40000	2006-05-15	12	UJ, Kolegium Medyczne
42	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	GI CANCER	The role of interaction between gastrins and peroxisome proliferator-activated receptor gamma in gastrointestinal cancers.	40000	2007-05-31	12	
43	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	HIPPOGENEREGUL	Identification of common features of cis-regulatory regions underlying co-regulation of genes in developing mouse hippocampus	40000	2004-12-31	12	Instytut Biologii Doświadczalnej im. Nenckiego, PAN
44	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	MBLUKP	Clinical consequences of mannose binding lectin dysfunction.	40000	2005-12-31	12	Instytut Centrum Zdrowia Matki Polki
45	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	SDDF	Small Deformations in Deep Foundation for Engineering Practice in Terms of the Finite Element Method	40000	2005-12-31	12	Politechnika Łódzka
46	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	CFD TURBOMACHINERY	NUMERICAL RESEARCH ON THE PREDICTION OF THE 3-D COMPRESSIBLE FLOW IN TURBOMACHINERY CHANNELS TO ESTIMATE THE LOSSES, TO INCREASE THE FLOW EFFICIENCY AND TO MINIMIZE THE HERMFUL IMPACT ON ENVIROMENT	14175	2004-12-31	12	Politechnika Śląska
47	Integrating and strenghtening the ERA	6. Sustainable development, global change and ecosystems	SSA	ECONETUS	Support for networks creation in the field of Global Change and ECOsystems - from idea through proposal submission and project managing till completion and successful audit	144484	2007-08-30	24	
48	Structuring the ERA	Human resources and mobility	SSA	RE-SEARCH IT	Researchers Night 2006 in Gliwice "Re-search IT	19134,55	2006-10-31	5	

	ERA	mobility			in your life!"				
49	Integrating and strengthening the ERA	Specific measures in support of international cooperation	SSA	REGINET	Regional approach towards FP6. Network of contact points in large Accession Candidate Countries and Member States	499999	2006-06-30	24	Politechnika Wroclawska
50	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	LIGDES	Ligand Design for Asymmetric Cycloaddition Reactions	40000	2006-07-31	12	
51	Structuring the ERA	Science and society	SSA	PHYSFUN	Physics is Fun	65750	2006-08-31	16	Pomorska Akademia Pedagogiczna
52	Integrating and strengthening the ERA	4. Aeronautics and space	SSA	GMES-POLAND	Promoting of Polish participation in GMES	10200	2005-12-31	26	Centrum Badań Kosmicznych PAN
53	Integrating and strengthening the ERA	4. Aeronautics and space	SSA	GALILEOAPP	Support for development and utilisation of Galileo applications in Poland and other accession countries (GALILEOAPP)	118450	2006-03-31	24	
54	Integrating and strengthening the ERA	6. Sustainable development, global change and ecosystems	SSA	OREST	Odra Region Network for cross-border cooperation and integration of Economy, Science and Technology	180000	2007-03-31	24	Spektrum Centrum Wspierania Współpracy Międzynarodowej
55	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	ATLAS-IFJ-TAUHAD	Towards observation of hadronic tau decays in the ATLAS experiment with the first LHC collisions: key for observability of the New Physics and Higgs boson(s).	40000	2007-03-31	12	Instytut Fizyki Jądrowej im. H. Niewidniczańskiego, PAN
56	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	DNA-ET	Selective oxidation and cleavage of DNA by photosensitized electron transfer	40000	2006-02-28	12	UAM
57	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	DNA-PROTDAM	The interaction of thiols and thiol radicals with DNA model systems	40000	2007-05-31	12	
58	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	SIMPOL	Computer simulations of electrically charged polymers	33093	2006-03-31	12	

59	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	SIBAC-SPR	Study of the interaction of the bioactive compounds by SPR imaging system	40000	2006-05-09	12	Uniwersytet Białostocki
60	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	SYNCHRONIZATION	Functional and neuronal underpinnings of synchronization to auditory stimuli	79406	2007-05-22	24	Akademia Finansów i Zarządzania
61	Integrating and strengthening the ERA	1. Life sciences, genomics and biotechnology for health	SSA	MYOCARDIAL REPAIR	Clinical Experience with Bone Marrow Cells and Myoblasts Transplantation for Myocardial Repair	400000	2007-06-30	30	Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego
62	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	QUORUM-QUENCHING	Analysis of quorum-quenching factor(s) of bacterial isolates selected from potato rhizosphere	40000	2004-12-31	12	Uniwersytet Gdański
63	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	GPSAFT	Geometry of pseudoriemannian spaces and its application in field theory	37938	2005-04-30	12	UJ
64	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	DYNFOLSPACES	DYNAMICS OF FOLIATED SPACES	173493	2006-03-31	18	Uniwersytet Łódzki
65	Integrating and strengthening the ERA	7. Citizens and governance in a knowledge-based society	STREP	PROFIT	Policy responses Overcoming Factors in the Intergenerational Transmission of Inequalities	925000	2007-04-30	36	
66	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	DENDRIMED	Application of dendrimers in medicine as new detoxication agents	182688	2006-10-31	24	
67	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	GENESIS OF FEVER	HOMEOSTASIS DURING FEVER AND INFLAMMATION: A ROLE OF EPOXYGENASE	80000	2007-04-30	24	UMK
68	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	MYCOHELPER	Physiological and genetic characterisation of helper bacteria associated with mycorrhizae of willow for phytoremediation	40000	2006-01-31	12	
69	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	NOLBE	Neutrino Oscillations in Long-Baseline Accelerator Experiments	35400	2006-04-30	12	Uniwersytet Warszawski
70	Structuring the ERA	Human resources and mobility	SSA	S4P	Science for the People	40000	2005-11-30	6	

	ERA	mobility							
71	Structuring the ERA	Human resources and mobility	SSA	FACE2FACE	Faces behind Science	40348	2006-11-30	6	
72	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	TOPMODTHE	Topological Model Theory	40000	2007-03-31	12	Uniwersytet Wrocławski
73	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	SENSINGNEUROMETALS	Development of Chelators and Fluorescent Sensors for Deleterious Metals Implicated in Neurodegenerative Diseases	40000	2006-12-31	12	
74	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	REACTELF	The studies on mechanism of chemical reactions and nature of chemical bonds by means of topological analysis of the electron localization function ELF	33129	2006-05-31	12	
75	Structuring the ERA	Human resources and mobility	MCA	SYNTBIOPOL	Synthesis and properties of polyhydroxyacid functionalized metathesis polyacetylenes	40000	2007-02-28	12	

Aneks nr 3 Wzór ankiety ewaluacyjnej

Kwestionariusz ankiety

Ocena odpowiedniości działań priorytetów 6 Programu Ramowego:

Pytanie 1. Czy miał/a Pan/i trudności z dopasowaniem celu swojego projektu do działań wybranego priorytetu 6PR?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

Pytanie 2. Czy wszystkie działania priorytetu, w którym zrealizowano projekt odpowiadają rzeczywistym potrzebom społecznym?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

Pytanie 3. Czy w priorytecie, w którym realizowano projekt zabrakło jakiś działań odpowiadających rzeczywistym potrzebom społecznym? Jeśli tak to jakich?

.....
.....

.....
.....

Ocena efektów projektu

Pytanie 4. Czy cele zrealizowanego projektu zostały osiągnięte?

1. Tak

2. Nie

Pytanie 5. Czy wszystkie założone cele projektu zostały osiągnięte w zamierzonym stopniu (wg zapisu we wniosku)?

1. Zdecydowanie tak → *pytanie 7*

2. Raczej tak → *pytanie 7*

3. Raczej nie

4. Zdecydowanie nie

Pytanie 6. Jakie były przyczyny nieosiągnięcia celów (bądź nieosiągnięcia ich w zamierzonym stopniu)? (*można zaznaczyć więcej niż 1 odpowiedź*)

1. Opóźnienia w przepływie środków finansowych z KE

2. Niewystarczająca dotacja projektu wynikająca ze zmniejszenia budżetu projektu przez KE

3. Źle określone przez Instytucję realizującą projekt wskaźniki osiągnięcia celów

4. Problemy z partnerami (np. zerwanie partnerstwa, utrudniony kontakt)

5. Problemy z podwykonawcami

6. Inne (*jakie?*)

.....
.....
.....

Pytanie 7. Czy efekty zrealizowanego projektu są wymierne finansowo (czy można przełożyć je na pieniądze?)

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

Pytanie 8. Jaka jest wartość dodana zrealizowanego projektu? (*można zakreślić więcej niż 1 odpowiedź*)

1. Wymiana doświadczeń
2. Nawiązanie nowych kontaktów naukowo-badawczych
3. Utrwalenie dotychczasowych kontaktów naukowo-badawczych
4. Wzrost kompetencji naukowo-badawczych uczestników projektu
5. Wzrost kompetencji w zarządzaniu projektem wśród uczestników projektu
6. Podniesienie świadomości naukowej społeczeństwa
7. Zwiększenie szans na realizację wspólnych projektów w przyszłości
8. Know-how

10. Inne (*jakie?*)

.....
.....
.....

Pytanie 9. Czy planują Państwo udział w 7PR?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie → *pytanie 11*
4. Zdecydowanie nie → *pytanie 11*
5. Trudno powiedzieć

Pytanie 10. Czy planowany projekt w 7PR będzie kontynuacją projektu zrealizowanego w 6.PR?

1. Tak
2. Nie

Ocena skuteczności procesów wdrażania 6 PR

Pytanie 11. Skąd czerpał/a Pan/Pani informacje o 6 PR? (*można zakreślić więcej niż 1 odpowiedź*)

1. Z Internetu
2. Z dokumentów KE
3. Z broszur wydanych przez Krajowy Punkt Kontaktowy (KPK)

4. Ze spotkań informacyjnych organizowanych przez KPK

5. Ze szkoleń organizowanych przez KPK

6. Inne (*jakie?*)

.....
.....
.....

Pytanie 12. Jak ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Krajowego Punktu Kontaktowego?

1. Zdecydowanie dobrze

2. Raczej dobrze

3. Raczej źle

4. Zdecydowanie źle

Pytanie 13. Czy złożony przez Pani/Pana Instytucję wniosek był oceniony w terminie określonym w dokumentacji konkursowej?

1. Tak → *pytanie 15*

2. Nie

Pytanie 14. Co było przyczyną opóźnienia oceny wniosku?

1. Duża liczba złożonych projektów

2. Niedostateczne kwalifikacje urzędników

3. Inne (*jakie?*)

.....
.....
.....

Pytanie 15. Czy kryteria oceny wniosku były dla Pana/Pani zrozumiałe?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

Pytanie 16. Czy efektywność finansowa projektu była Pana/Pani zdaniem istotnym kryterium oceny wniosku?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

Pytanie 18. Czy Pana/Pani Instytucja zrealizowałaby swój projekt gdyby nie dostał on dofinansowania w ramach 6PR?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie → *pytanie 20*

4. Zdecydowanie nie→ *pytanie 20*

Pytanie 19. Jak odbywałaby się realizacja projektu bez dotacji z 6 PR? (*można zakreślić więcej niż 1 odpowiedź*)

1. Bez zmian
2. W mniejszym zakresie
3. W późniejszym terminie
4. Z mniejszą liczbą partnerów
5. Z własnych środków
6. Z innych dotacji (poza Programem Ramowym)

Ocena racjonalności finansowej projektu

Pytanie 20. Jak ocenia Pan/Pani wysokość budżetu przyznanego na priorytet, w którym realizowano projekt?

1. Zdecydowanie wystarczający→ *pytanie 22*
2. Raczej wystarczający→ *pytanie 22*
3. Raczej niewystarczający
4. Zdecydowanie niewystarczający

Pytanie 21. O ile procent należałoby zwiększyć budżet priorytetu?

1. 0-20%

2. 21-50%

3. Powyżej 50%

Pytanie 22. Czy wysokość przyznanej dotacji na realizację projektu była taka sama o jaką wnioskowano?

1. Tak

2. Nie

Pytanie 23. Czy wysokość przyznanej dotacji była wystarczająca na zrealizowanie projektu?

1. Zdecydowanie tak → *pytanie 25*

2. Raczej tak → *pytanie 25*

3. Raczej nie

4. Zdecydowanie nie

Pytanie 24. Jakie działania musiała podjąć Pana/Pani Instytucja ze względu na to, że wysokość dotacji była niewystarczająca na realizację projektu? (*można zakreślić więcej niż 1 odpowiedź*)

1. Skrócenie czasu projektu

2. Zmniejszenie liczby partnerów

3. Ograniczenie kosztów administracyjnych związanych z realizacją projektu

4. Ograniczenie liczby działań w projekcie

5. Inne (*jakie?*)

.....
.....
.....

Pytanie 25. Czy na realizację projektu została wykorzystana cała przyznana dotacja?

- 1. Tak → *pytanie 27*
- 2. Nie

Pytanie 26. Jakie były przyczyny niewykorzystania całej dotacji? (*można zakreślić więcej niż 1 odpowiedź*)

- 1. Błędy formalne w sprawozdaniach okresowych realizacji projektu
- 2. Niekwalifikowaność kosztów
- 3. Oszczędności dokonane w trakcie realizacji projektu (np. oszczędności poprzetargowe)
- 4. Zmiana zakresu projektu (np. niepodjęcie części działań)
- 5. Skrócenie czasu projektu
- 6. Inne (*jakie?*)

.....
.....
.....

Pytanie 27. Czy przepływ środków na konto Instytucji realizującej projekt był płynny?

- 1. Zdecydowanie tak → *pytanie 29*
- 2. Raczej tak → *pytanie 29*

3. Raczej nie

4. Zdecydowanie nie

Pytanie 28. Czy opóźnienia w napływie środków utrudniały realizację projektu?

1. Zdecydowanie tak

2. Raczej tak

3. Raczej nie

4. Zdecydowanie nie

Pytanie 29. Czy projekt zrealizowano w planowanym terminie?

1. Tak → *koniec*

2. Nie

Pytanie 30. Jakie były przyczyny opóźnienia realizacji projektu?

1. Finansowe

2. Inne (*jakie?*)

.....
.....
.....

Metryczka

Nazwa instytucji biorącej udział w 6 Programie Ramowym:

.....
.....
.....

Adres Instytucji biorącej udział w 6 Programie Ramowym:

.....
.....
.....

Tytuł projektu zrealizowanego w 6 Programie Ramowym

.....
.....
.....

Priorytet tematyczny, w którym mieścił się realizowany projekt:

1. Nauki przyrodnicze: genomika i biotechnologia dla zdrowia człowieka
2. Technologie społeczeństwa informacyjnego
3. Nanotechnologie i nanonauki, materiały wielofunkcyjne oparte na wiedzy, nowe procesy produkcyjne i urządzenia
4. Aeronautyka i przestrzeń kosmiczna
5. Jakość i bezpieczeństwo żywności
6. Zrównoważony rozwój, zmiany globalne i ekosystemy
7. Obywatele i sprawowanie władzy w społeczeństwie opartym na wiedzy
8. Nie dotyczy

Działania, w których mieścił się zrealizowany projekt:

1. Strukturyzacja europejskiej przestrzeni badawczej
2. Wzmacnianie podstaw europejskiej przestrzeni badawczej
3. Priorytety Euratomu
4. Nie dotyczy

Rodzaj projektu:

1. Badawczy

Aneks nr 4 Wyniki badań ankietowych

Czy miał/a Pan/i trudności z dopasowaniem celu swojego projektu do działań wybranego priorytetu 6.PR?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	raczej tak	1	4,2	4,2	4,2
	raczej nie	13	54,2	54,2	58,3
	zdecydowanie nie	10	41,7	41,7	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy wszystkie działania priorytetu, w którym zrealizowano projekt odpowiadają rzeczywistym potrzebom społecznym?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zdecydowanie tak	7	29,2	29,2	29,2
	raczej tak	16	66,7	66,7	95,8
	raczej nie	1	4,2	4,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy w priorytecie, w którym realizowano projekt zabrakło jakiś działań odpowiadających rzeczywistym potrzebom społecznym? Jeśli tak to jakim?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	tak	1	4,2	4,2	4,2
	nie	18	75,0	75,0	79,2
	brak danych	5	20,8	20,8	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy cele zrealizowanego projektu zostały osiągnięte?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
--	--	-------------------	---------	----------------------------	---------------------

Ważne odpow iedzi	tak	24	100,0	100,0	100,0
-------------------------	-----	----	-------	-------	-------

Czy wszystkie założone cele projektu zostały osiągnięte w zamierzonym stopniu (wg zapisu we wniosku)?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zdecydowanie tak	8	33,3	33,3	33,3
	raczej tak	15	62,5	62,5	95,8
	raczej nie	1	4,2	4,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie były przyczyny nieosiągnięcia celów (bądź nieosiągnięcia ich w zamierzonym stopniu)? Opóźnienia w przepływie środków finansowych z KE

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zaznaczenie	2	8,3	8,3	8,3
	nie zaznaczenie	3	12,5	12,5	20,8
	brak danych	19	79,2	79,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie były przyczyny nieosiągnięcia celów (bądź nieosiągnięcia ich w zamierzonym stopniu)? Niewystarczająca dotacja projektu wynikająca ze zmniejszenia budżetu projektu przez KE

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zaznaczenie	1	4,2	4,2	4,2
	nie zaznaczenie	4	16,7	16,7	20,8
	brak danych	19	79,2	79,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie były przyczyny nieosiągnięcia celów (bądź nieosiągnięcia ich w zamierzonym stopniu)? Źle określone przez Instytucję realizującą projekt wskaźniki osiągnięcia celów

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	nie zaznaczenie	5	20,8	20,8	20,8
	brak danych	19	79,2	79,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie były przyczyny nieosiągnięcia celów (bądź nieosiągnięcia ich w zamierzonym stopniu)? Problemy z partnerami

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zaznaczenie	1	4,2	4,2	4,2
	nie zaznaczenie	4	16,7	16,7	20,8
	brak danych	19	79,2	79,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie były przyczyny nieosiągnięcia celów (bądź nieosiągnięcia ich w zamierzonym stopniu)? Problemy z podwykonawcami

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	nie zaznaczenie	5	20,8	20,8	20,8
	brak danych	19	79,2	79,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jaka jest wartość dodana zrealizowanego projektu? utrwalenie dotychczasowych kontaktów naukowo-badawczych

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zaznaczenie	20	83,3	83,3	83,3
	nie zaznaczenie	4	16,7	16,7	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jaka jest wartość dodana zrealizowanego projektu? wzrost kompetencji naukowo- badawczych uczestników projektu

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zaznaczenie	12	50,0	50,0	50,0
	nie zaznaczenie	12	50,0	50,0	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jaka jest wartość dodana zrealizowanego projektu? wzrost kompetencji w zarządzaniu projektem wśród uczestników projektu

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zaznaczenie	18	75,0	75,0	75,0
	nie zaznaczenie	6	25,0	25,0	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jaka jest wartość dodana zrealizowanego projektu? podniesienie świadomości naukowej społeczeństwa

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zaznaczenie	5	20,8	20,8	20,8
	nie zaznaczenie	19	79,2	79,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jaka jest wartość dodana zrealizowanego projektu? zwiększenie szans na realizację wspólnych projektów w przyszłości

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zaznaczenie	16	66,7	66,7	66,7
	nie zaznaczenie	8	33,3	33,3	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jaka jest wartość dodana zrealizowanego projektu? know- how

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych	Procent skumulowany
--	--	-------------------	---------	-----------------	---------------------

				odpowiedzi	
Ważne odpow iedzi	zaznaczenie	9	37,5	37,5	37,5
	nie zaznaczenie	15	62,5	62,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jaka jest wartość dodana zrealizowanego projektu? inne

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zaznaczenie	4	16,7	16,7	16,7
	nie zaznaczenie	20	83,3	83,3	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy planują Państwo udział w 7PR?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	raczej tak	18	75,0	75,0	75,0
	raczej nie	3	12,5	12,5	87,5
	5,00	3	12,5	12,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy planowany projekt w 7PR będzie kontynuacją projektu zrealizowanego w 6PR?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	tak	10	41,7	41,7	41,7
	nie	12	50,0	50,0	91,7
	brak danych	2	8,3	8,3	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Skąd czerpał/a Pan/Pani informacje o 6PR? z Internetu

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany

Ważne odpow iedzi	zaznaczenie	24	100,0	100,0	100,0
-------------------------	-------------	----	-------	-------	-------

Skąd czerpał/a Pan/Pani informacje o 6PR? z dokumentów KE

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zaznaczenie	18	75,0	75,0	75,0
	nie zaznaczenie	6	25,0	25,0	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Skąd czerpał/a Pan/Pani informacje o 6PR? z broszur wydanych przez Krajowy Punkt Kontaktowy (KPK)

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zaznaczenie	12	50,0	50,0	50,0
	nie zaznaczenie	12	50,0	50,0	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Skąd czerpał/a Pan/Pani informacje o 6PR? ze spotkań informacyjnych organizowanych przez KPK

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zaznaczenie	17	70,8	70,8	70,8
	nie zaznaczenie	7	29,2	29,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Skąd czerpał/a Pan/Pani informacje o 6PR? ze szkoleń organizowanych przez KPK

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow	zaznaczenie	16	66,7	66,7	66,7
	nie zaznaczenie	8	33,3	33,3	100,0

iedzi	łącznie	24	100,0	100,0	
-------	---------	----	-------	-------	--

Skąd czerpał/a Pan/Pani informacje o 6PR? inne

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zaznaczenie	5	20,8	20,8	20,8
	brak zaznaczenia	19	79,2	79,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jak ocenia Pan/ Pani funkcjonowanie Krajowego Punktu Kontaktowego?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zdecydowanie dobrze	13	54,2	54,2	54,2
	raczej dobrze	11	45,8	45,8	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy złożony przez Pana/ Pani Instytucję wniosek był oceniony w terminie określonym w dokumentacji konkursowej?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	tak	22	91,7	91,7	91,7
	nie	2	8,3	8,3	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Co było przyczyną opóźnienia oceny wniosku?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	niedostateczne kwalifikacje urzędników	1	4,2	4,2	4,2
	brak danych	23	95,8	95,8	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy kryteria oceny wniosku były dla Pana/ Pani zrozumiałe?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zdecydowanie tak	14	58,3	58,3	58,3
	raczej tak	10	41,7	41,7	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy efektywność finansowa projektu był Pan/ Pani zdaniem, istotnym kryterium oceny wniosku?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zdecydowanie tak	5	20,8	20,8	20,8
	raczej tak	12	50,0	50,0	70,8
	raczej nie	6	25,0	25,0	95,8
	brak danych	1	4,2	4,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy Pana/ Pani Instytucja zrealizowałaby swój projekt gdyby nie dostał od dofinansowania w ramach 6PR?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	raczej nie	5	20,8	20,8	20,8
	zdecydowanie nie	19	79,2	79,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jak odbywałaby się realizacja projektu bez dotacji z 6PR? bez zmian

	Liczba	Procent	Odsetek	Procent

		odpowiedzi		ważnych odpowiedzi	skumulowany
Ważne odpow iedzi	nie zaznaczenie	3	12,5	12,5	12,5
	brak danych	21	87,5	87,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jak odbywałaby się realizacja projektu bez dotacji z 6PR? w mniejszym zakresie

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zaznaczenie	1	4,2	4,2	4,2
	nie zaznaczenie	2	8,3	8,3	12,5
	brak danych	21	87,5	87,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jak odbywałaby się realizacja projektu bez dotacji z 6PR? w późniejszym terminie

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	nie zaznaczenie	3	12,5	12,5	12,5
	brak danych	21	87,5	87,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jak odbywałaby się realizacja projektu bez dotacji z 6PR? z mniejszą liczbą partnerów

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	nie zaznaczenie	3	12,5	12,5	12,5
	brak danych	21	87,5	87,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jak odbywałaby się realizacja projektu bez dotacji z 6PR? z własnych środków

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zaznaczenie	1	4,2	4,2	4,2
	nie zaznaczenie	2	8,3	8,3	12,5
	brak danych	21	87,5	87,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jak odbywałaby się realizacja projektu bez dotacji z 6PR? z innych dotacji (poza Programem Ramowych)

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	nie zaznaczenie	3	12,5	12,5	12,5
	brak danych	21	87,5	87,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jak ocenia Pan/ Pani wysokość budżetu przyznanego na priorytet, w którym realizowano projekt?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zdecydowanie wystarczający	4	16,7	16,7	16,7
	raczej wystarczający	13	54,2	54,2	70,8
	raczej niewystarczający	7	29,2	29,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

O ile procent należałoby zwiększyć budżet priorytetu?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	0-20%	3	12,5	12,5	12,5
	21-50%	6	25,0	25,0	37,5
	powyżej 50%	1	4,2	4,2	41,7
	brak danych	14	58,3	58,3	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy wysokość przyznanej dotacji na realizację projektu była taka sama o jaką wnioskowano?

	Liczba	Procent	Odsetek	Procent
--	--------	---------	---------	---------

		odpowiedzi		ważnych odpowiedzi	skumulowany
Ważne odpow iedzi	tak	8	33,3	33,3	33,3
	nie	16	66,7	66,7	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy wysokość przyznanej dotacji była wystarczająca na realizowanie projektu?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zdecydowanie tak	6	25,0	25,0	25,0
	raczej tak	16	66,7	66,7	91,7
	raczej nie	2	8,3	8,3	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie działania musiała podjąć Pana/ Pani Instytucja ze względu na to, że wysokość dotacji była niewystarczająca na realizację projektu? skrócenie czasu projektu

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	nie zaznaczenie	3	12,5	12,5	12,5
	brak danych	21	87,5	87,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie działania musiała podjąć Pana/ Pani Instytucja ze względu na to, że wysokość dotacji była niewystarczająca na realizację projektu? zmniejszenie liczby partnerów

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	nie zaznaczenie	3	12,5	12,5	12,5
	brak danych	21	87,5	87,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie działania musiała podjąć Pana/ Pani Instytucja ze względu na to, że wysokość dotacji była niewystarczająca na realizację projektu? ograniczenie kosztów administracyjnych związanych z realizacją projektu

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zaznaczenie	1	4,2	4,2	4,2
	nie zaznaczenie	2	8,3	8,3	12,5
	brak danych	21	87,5	87,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie działania musiała podjąć Pana/ Pani Instytucja ze względu na to, że wysokość dotacji była niewystarczająca na realizację projektu? ograniczenie liczby działań w projekcie

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zaznaczenie	2	8,3	8,3	8,3
	nie zaznaczenie	1	4,2	4,2	12,5
	brak danych	21	87,5	87,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie działania musiała podjąć Pana/ Pani Instytucja ze względu na to, że wysokość dotacji była niewystarczająca na realizację projektu? inne

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zaznaczenie	1	4,2	4,2	4,2
	nie zaznaczenie	2	8,3	8,3	12,5
	brak danych	21	87,5	87,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy na realizację projektu została wykorzystana cała przyznana dotacja?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	tak	16	66,7	66,7	66,7
	nie	8	33,3	33,3	100,0

iedzi	Łączni e	24	100,0	100,0	
-------	-------------	----	-------	-------	--

Jakie były przyczyny niewykorzystania całej dotacji? błędy formalne w spawozdaniach okresowych realizacji projektu

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	nie zaznaczenie	11	45,8	45,8	45,8
	brak danych	13	54,2	54,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie były przyczyny niewykorzystania całej dotacji? niekwalifikowalność kosztów

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zaznaczenie	2	8,3	8,3	8,3
	nie zaznaczenie	9	37,5	37,5	45,8
	brak danych	13	54,2	54,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie były przyczyny niewykorzystania całej dotacji? oszczędności dokonane w trakcie realizacji projektu (np. poprzetargowe)

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zaznaczenie	6	25,0	25,0	25,0
	nie zaznaczenie	5	20,8	20,8	45,8
	brak danych	13	54,2	54,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie były przyczyny niewykorzystania całej dotacji? zmiana zakresu projektu

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	nie zaznaczenie	11	45,8	45,8	45,8
	brak danych	13	54,2	54,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie były przyczyny niewykorzystania całej dotacji? skrócenie czasu projektu

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	nie zaznaczenie	11	45,8	45,8	45,8
	brak danych	13	54,2	54,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie były przyczyny niewykorzystania całej dotacji? inne

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zaznaczenie	4	16,7	16,7	16,7
	nie zaznaczenie	7	29,2	29,2	45,8
	brak danych	13	54,2	54,2	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy przepływ środków na konto Instytucji realizującej projekt był płynny?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpow iedzi	zdecydowanie tak	12	50,0	50,0	50,0
	raczej tak	7	29,2	29,2	79,2
	raczej nie	3	12,5	12,5	91,7

	zdecydowanie nie	2	8,3	8,3	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy opóźnienia w napływie środków utrudniały realizację projektu?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	zdecydowanie tak	1	4,2	4,2	4,2
	raczej tak	4	16,7	16,7	20,8
	raczej nie	4	16,7	16,7	37,5
	zdecydowanie nie	1	4,2	4,2	41,7
	brak danych	14	58,3	58,3	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Czy projekt zrealizowano w planowanym terminie?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	tak	21	87,5	87,5	87,5
	nie	3	12,5	12,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	

Jakie były przyczyny opóźnienia realizacji projektu?

		Liczba odpowiedzi	Procent	Odsetek ważnych odpowiedzi	Procent skumulowany
Ważne odpowiedzi	inne	3	12,5	12,5	12,5
	brak danych	21	87,5	87,5	100,0
	łącznie	24	100,0	100,0	